

IV. KONIUNKTURA W PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

1. Omówienie wyników

1. W III kwartale 2018 r. tendencja spadkowa, widoczna w przebiegu składnika cyklicznego wskaźnika koniunktury w przemyśle przetwórczym, pogłębiła się. Wartości zarówno wskaźnika koniunktury i sald odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety maleją. Spadki odnotowano zarówno w skali kwartału jak i roku. Niewielka poprawa koniunktury w lipcu nie odwróciła tendencji spadkowej, widocznej nie tylko w przebiegu składnika cyklicznego, ale także szeregu wartości surowych. Wartość wskaźnika koniunktury w przemyśle przetwórczym IRG SGH (IRGIND) w czerwcu zmniejszyła się o 1,9 pkt, z poziomu 3,1 pkt do poziomu 1,2 pkt. W lipcu miał miejsce niewielki wzrost wartości wskaźnika o 0,3 pkt, do poziomu 1,5 pkt. W sierpniu jednak nastąpił ponowny spadek o 2,5 pkt. W skali kwartału miało więc miejsce pogorszenie się koniunktury. W porównaniu z majem wartość IRGIND w sierpniu jest niższa o 4,1 pkt. W skali roku spadek wartości wskaźnika wyniósł 5,8 pkt. Surowe wartości wskaźnika koniunktury osiągnęły poziom długookresowej średniej. Przewidywania przedsiębiorstw są zmienne, optymizm miesza się z pesymizmem.

2. Tak jak w poprzednich kwartałach oceny zmian koniunktury w III kwartale różniły się we wszystkich badanych przekrojach. Największe różnice dotyczyły formy własności przedsiębiorstw. Oceny te zmieniały się naprzemiennie w kolejnych miesiącach. W ciągu trzech miesięcy dzielących sierpień od maja wartość wskaźnika koniunktury liczonego dla przedsiębiorstw prywatnych zmniejszyła się o 4,6 pkt, zaś dla publicznych wzrosła o 1,3 pkt. Obecnie wartości wskaźnika wynoszą odpowiednio: -1,6 i 4,9 pkt.

W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa kwartalny wzrost wartości wskaźnika odnotowano tylko dla grupy przedsiębiorstw zatrudniających od 251 do 500 pracowników. Wyniósł on 9,3 pkt. W pozostałych grupach koniunktura pogorszyła się. Największy spadek wartości wskaźnika, o 7,7 pkt, zanotowano dla grupy przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 250 pracowników, a nieco mniejszy, o 4,3 pkt, dla przedsiębiorstwach najmniejszych, zatrudniających do 50 pracowników. Najniższą wartość w sierpniu, -2,7 pkt, wskaźnik przyjął dla firm zatrudniających od 51 do 250 pracowników, a najwyższą, 10,6 pkt, dla przedsiębiorstw największych (pow. 500 zatrudnionych).

Z kolei w przekroju według głównych grup produktowych poprawę koniunktury w skali kwartału odnotowano w przedsiębiorstwach produkujących dobra inwestycyjne oraz dobra konsumpcyjne trwałego użytku. Wzrosty wartości wskaźnika dla tych grup wyniosły, odpowiednio: 4,8 i 13,8 pkt. W pozostałych grupach koniunktura pogorszyła się, najbardziej w produkcji dóbr półproduktów. Wskaźnik IRGIND dla tej grupy zmniejszył swoją wartość o 10,7 pkt. W sierpniu najwyższą wartość, 2,4 pkt, odnotowano dla produkcji półproduktów, a najniższą, -16,7 pkt, dla produkcji dóbr inwestycyjnych.

W przekroju regionalnym poprawę koniunktury odnotowano w dwóch makroregionach: południowym i północnym. Wskaźnik koniunktury dla tych makroregionów zwiększył swoją wartość o, odpowiednio: 6,1 i 6,6 pkt. W pozostałych makroregionach miało miejsce pogorszenie się koniunktury; największe w województwie mazowieckim – spadek wartości wskaźnika wyniósł 17,4 pkt. Najmniejszy spadek wartości wskaźnika, o 5,7 pkt, odnotowano dla regionu wschodniego. Najwyższą wartość w sierpniu, 13,3 pkt, IRGIND przyjął dla makroregionu południowego, a najniższą, -15,4 pkt, dla województwa mazowieckiego.

3. Podobnie jak w poprzednich badaniach odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety, dotyczące zarówno stanu bieżącego jak i przyszłego, były zróżnicowane. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji w lipcu zmniejszyła o 4,1 pkt, a w sierpniu o kolejne 4,5 pkt.

W porównaniu z majem br. wartość salda obniżyła się o 8,6 pkt. W skali roku jednak odnotowano spadek wartości salda tylko o 0,1 pkt. Sierpniowa wartość salda jest niższa od długookresowej średniej, zaś w przebiegu składnika cyklicznego umocniła się tendencja spadkowa. Przewidywania ankietowanych co do przyszłych zmian wielkości produkcji są umiarkowanie optymistyczne.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień ogółem wzrosła w lipcu o 0,9 pkt, w sierpniu jednak zmalała o 5,1 pkt. Lipcowy wzrost odnotowały tylko firmy prywatne, podobnie jak spadek w sierpniu. W sumie od maja wartość salda zmniejszyła się o 6,7 pkt. Jest niższa od wartości z sierpnia 2017 roku o 0,8 pkt. Saldo ponownie ma wartość ujemną -6,0 pkt. W przebiegu składnika cyklicznego umacnia się tendencja spadkowa. Podobnie zmieniała się wartość salda dot. zamówień eksportowych – w lipcu wzrosła (o 3 pkt), a w sierpniu spadła o 9,2 pkt. W ciągu trzech ostatnich miesięcy saldo zmniejszyło swoją wartość o 12,2 pkt, do poziomu -10,7 pkt. Zmiana w skali roku wyniosła -0,7 pkt. W ocenie zmian zamówień eksportowych oceny firm prywatnych i publicznych są zgodne. W przebiegu składnika cyklicznego wykształca się trend spadkowy. Przewidywana jest niewielka poprawa stanu zamówień ogółem i eksportowych w nadchodzących miesiącach.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o poziom zapasów zmalała w lipcu o 6,0 pkt, a w sierpniu wzrosła o 7,4 pkt. Obecnie wynosi 1,8 pkt. W porównaniu z majem 2018 r. jest wyższa o 6,2 pkt, w ciągu roku zaś zwiększyła się o 5,4 pkt. W ocenie zmian wielkości zapasów przedsiębiorstwa prywatne i publiczne różnią się. Większa zgodność widoczna jest w przewidywaniach, które są pesymistyczne. Tendencja średniokresowa jest wzrostowa. Przedsiębiorstwa spodziewają się nieznacznego zmniejszenia się zapasów w nadchodzącym okresie.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ceny wyrobów gotowych w lipcu wzrosła o 0,9 pkt, a w sierpniu spadła o 0,5 pkt, do wysokości 10,6 pkt. Obecna wartość salda jest wyższa o 0,4 pkt od wartości z maja. W skali roku wartość salda wzrosła o 7,0 pkt. W przebiegu linii trendu utrzymuje się tendencja malejąca. Firmy spodziewają się wzrostu cen w kolejnych miesiącach.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia w lipcu zwiększyła się o 5,1 punktu, w sierpniu zaś zmalała aż o 11,4 pkt. Jest niższa niż w maju o 5,0 pkt, a zarazem niższa od wartości z sierpnia 2017 roku o 7,9 pkt. Widoczna w przebiegu składnika cyklicznego tendencja spadkowa utrzymuje się (od roku). Przewidywany jest niewielki wzrost wielkości zatrudnienia w najbliższym okresie.

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw przemysłowych pogarsza się od czerwca br. W porównaniu z majem wartość salda obniżyła się łącznie o 2,9 pkt. W ciągu roku zaś saldo zmniejszyło swoją wartość o 3,6 pkt. W przebiegu składnika cyklicznego utrzymuje się tendencja spadkowa. Przewidywania przedsiębiorstw są pesymistyczne.

Oceny ogólnej sytuacji w gospodarce polskiej w ciągu kwartału pogorszyły się – wartość salda zmniejszyła się od maja o 3,6 pkt. Jest niższa od wartości sprzed roku o 0,6 pkt. Przewidywania przedsiębiorstw, zarówno prywatnych jak i publicznych, na najbliższe miesiące są pesymistyczne. W przebiegu składowej cyklicznej utrzymuje się trend spadkowy (od końca ubiegłego roku).

W ciągu kwartału wartość salda odpowiedzi na pytanie o przeciętny koszt produkcji wzrosła o 6,0 pkt i wynosi 54,7 pkt. Jest wyższa od poziomu sprzed roku o 12,6 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się osłabienia presji kosztowej w kolejnym kwartale.

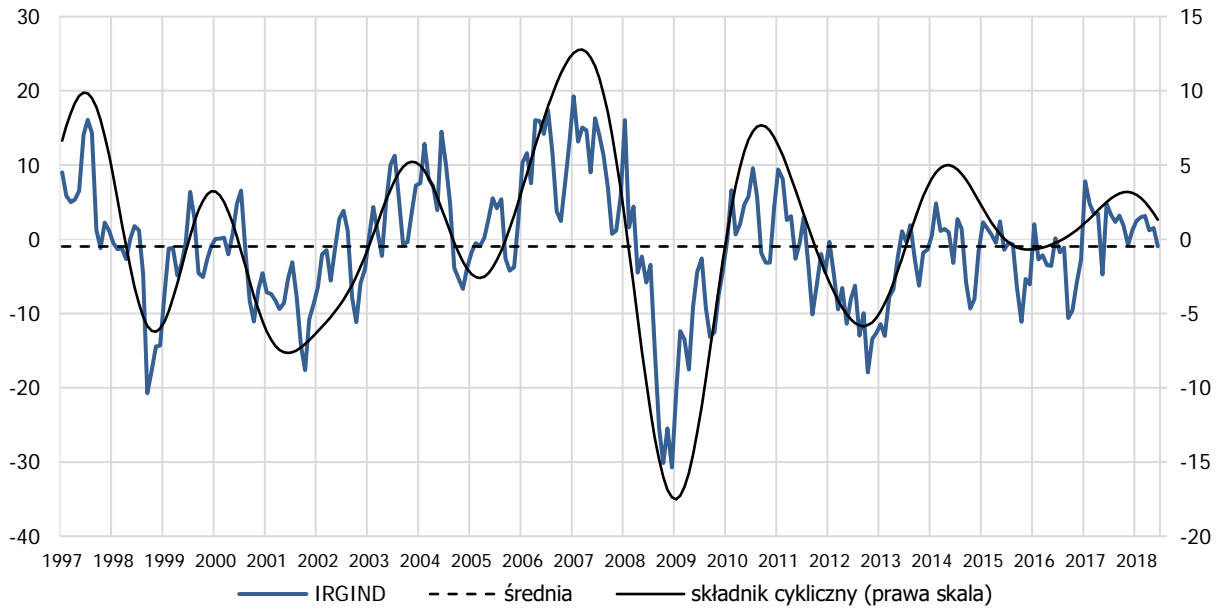
O 0,7 punktu procentowego (z 73,9% do 73,2%) obniżył się stopień wykorzystania mocy produkcyjnych w ciągu kwartału. Jest niższy od poziomu sprzed roku o 1,2 pkt proc. Przewidywany jest wzrost stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych w czwartym kwartale roku.

Znacznie, bowiem o 12,6 pkt zmniejszyła się wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji na eksport. Wynosi ona obecnie -6,3 pkt i jest niższa od wartości sprzed roku o 6,1 pkt. Spadkowi eksportu towarzyszy spadek konkurencyjności polskich towarów na rynkach zagranicznych, a zarazem wzrost korzyści z eksportu w porównaniu do korzyści z produkcji na rynek krajowy. Prognozy na nadchodzący kwartał są umiarkowanie pesymistyczne.

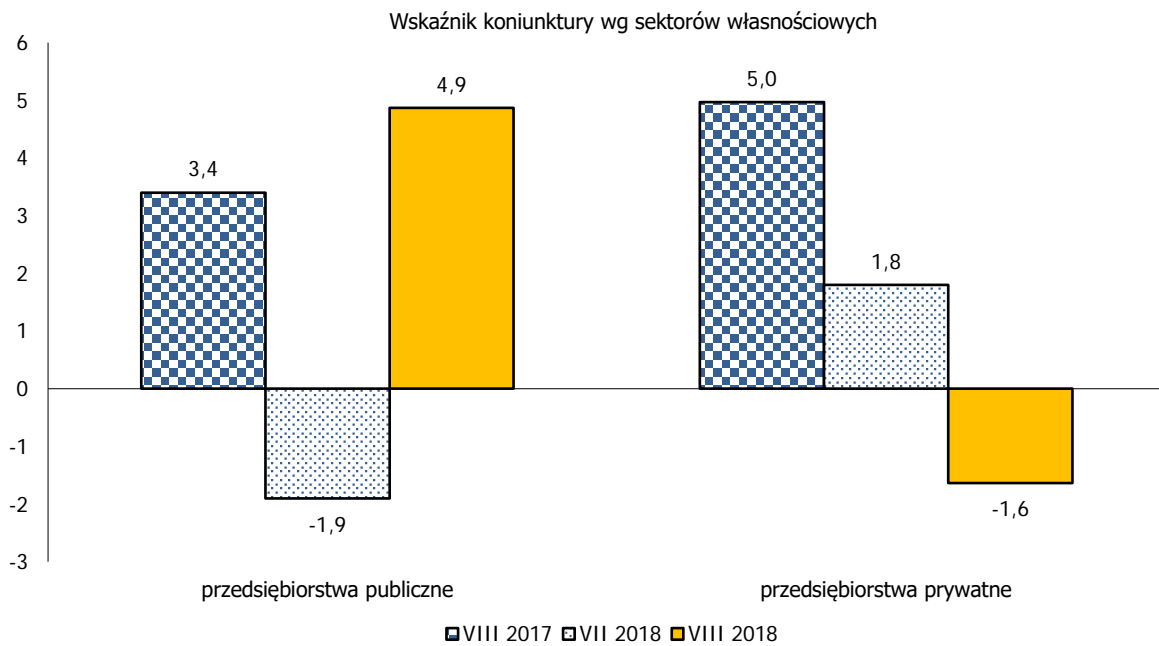
4. Odnotowano wzrost uciążliwości najbardziej dokuczliwych barier działalności gospodarczej. Na pierwszych dwóch miejscach przedsiębiorstwa wymieniają: wysokie podatki (46,2% ankietowanych, w II kwartale 41,3%) i niestabilne przepisy prawne (42,9%, poprzednio 38,5%). Zmniejszyła się natomiast dolegliwość niskiej podaży pracy; odsetek przedsiębiorstw uskarżających się na brak wykwalifikowanej siły roboczej obniżył się z 44,8% przed kwartałem do 41,5%.

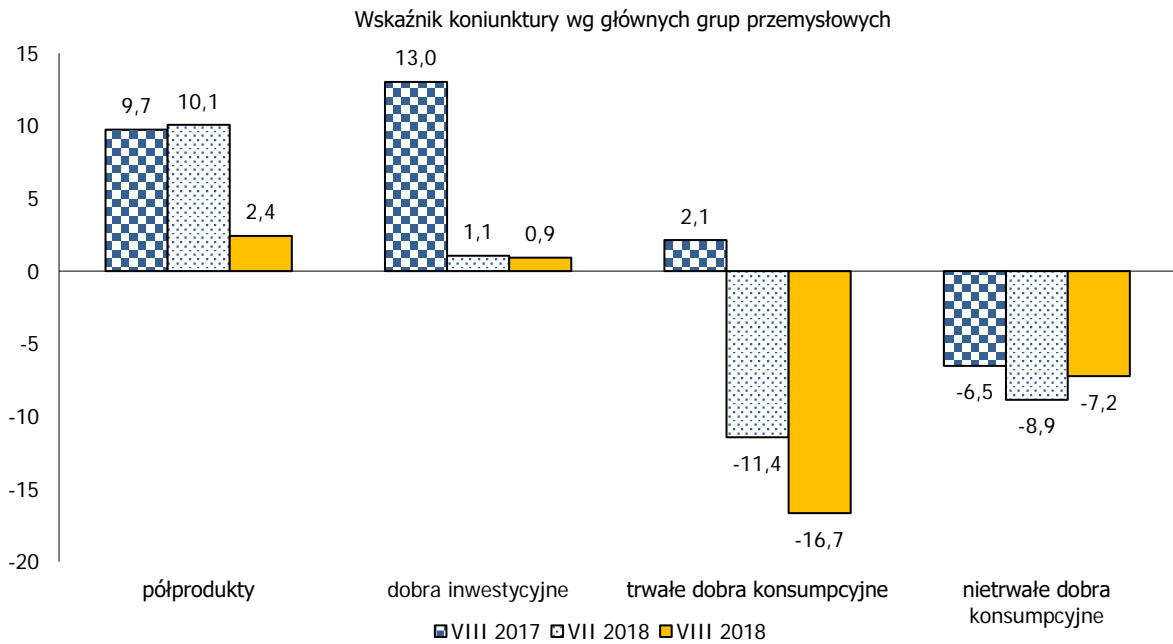
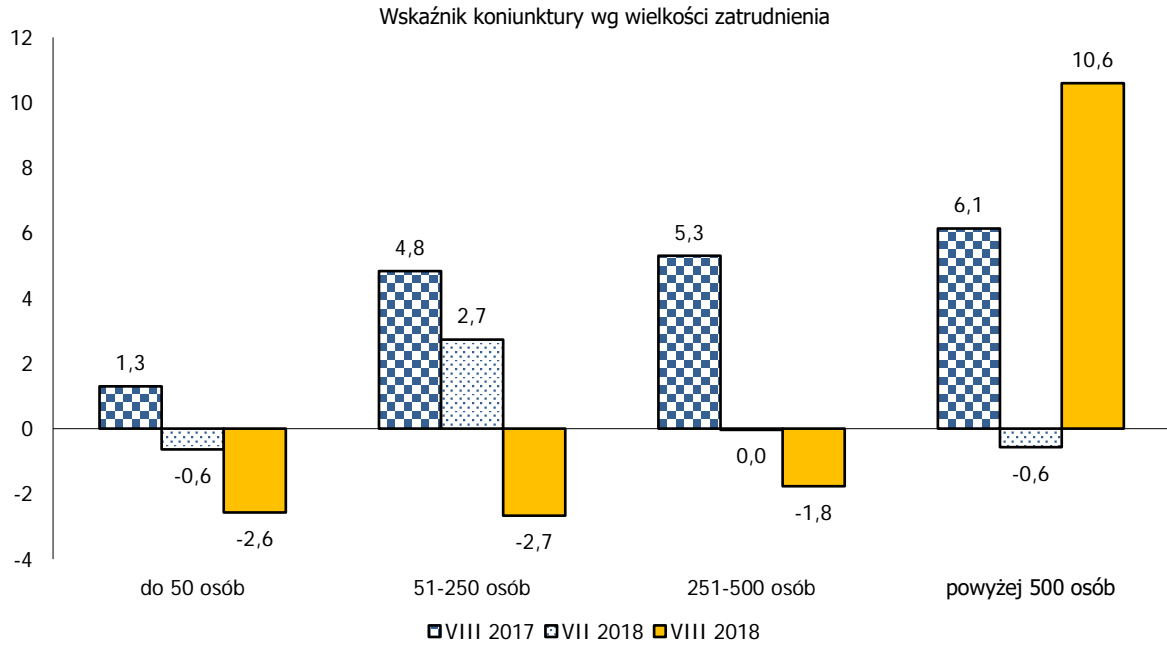
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

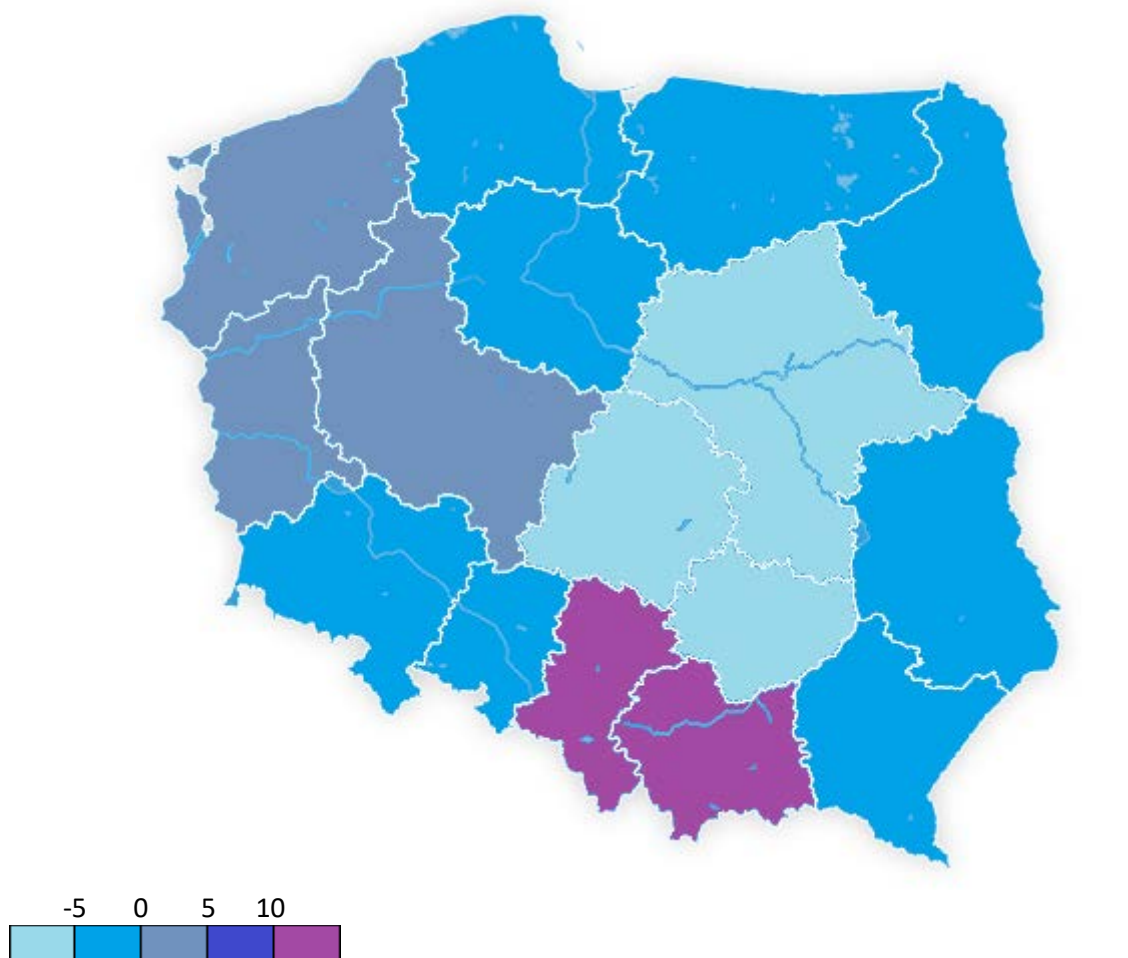

składowe salda	VIII'17	IV'18	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18
1. wielkość produkcji – przewidywania		9,1	4,3	5,8	-0,2	4,9
2. wielkość zamówień – stan		2,1	0,7	-1,8	-0,9	-6,0
3. zapasy - stan		2,3	-4,4	0,4	-5,6	1,8
wskaźnik koniunktury (IRGIND): $(1.+2.-3.)/3$		3,0	3,1	1,2	1,5	-1,0

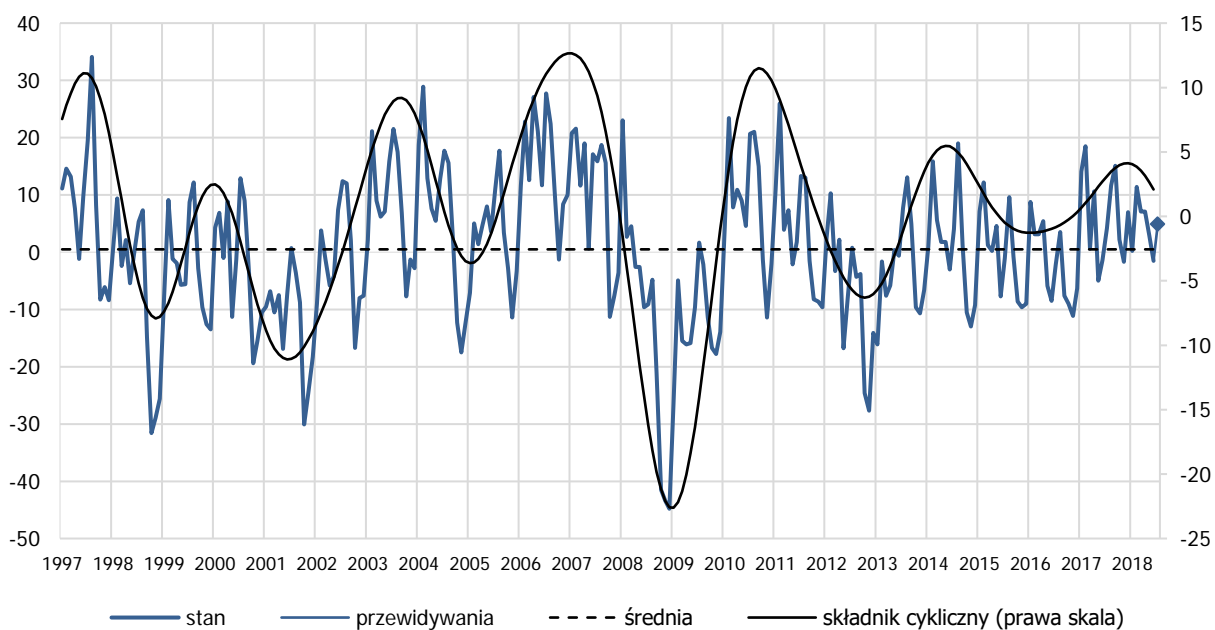

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

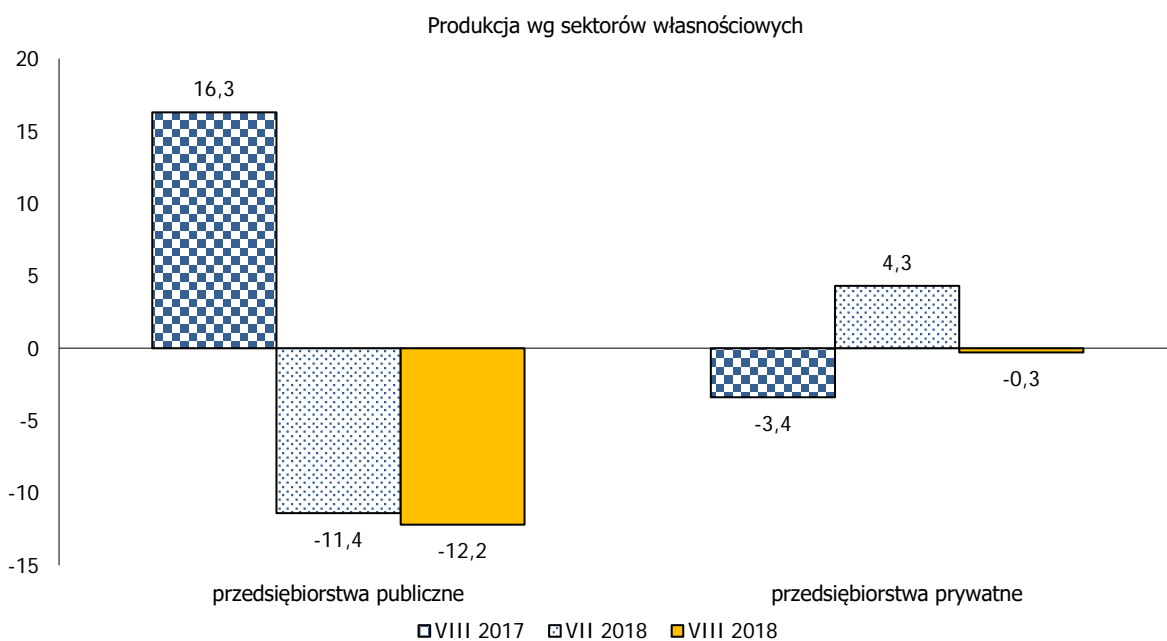

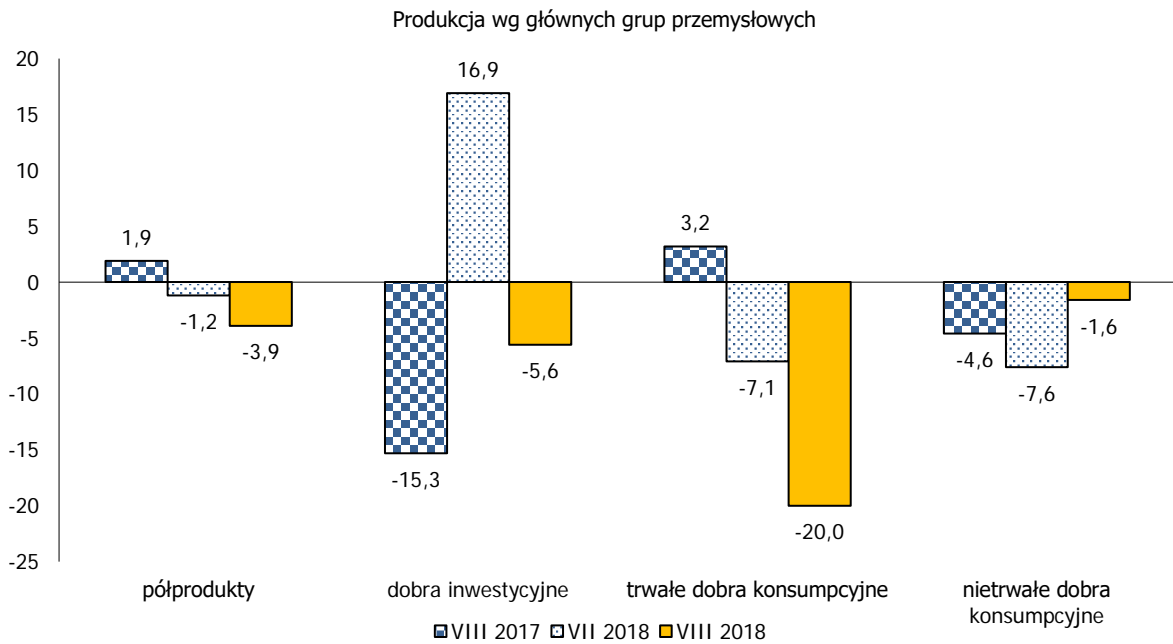
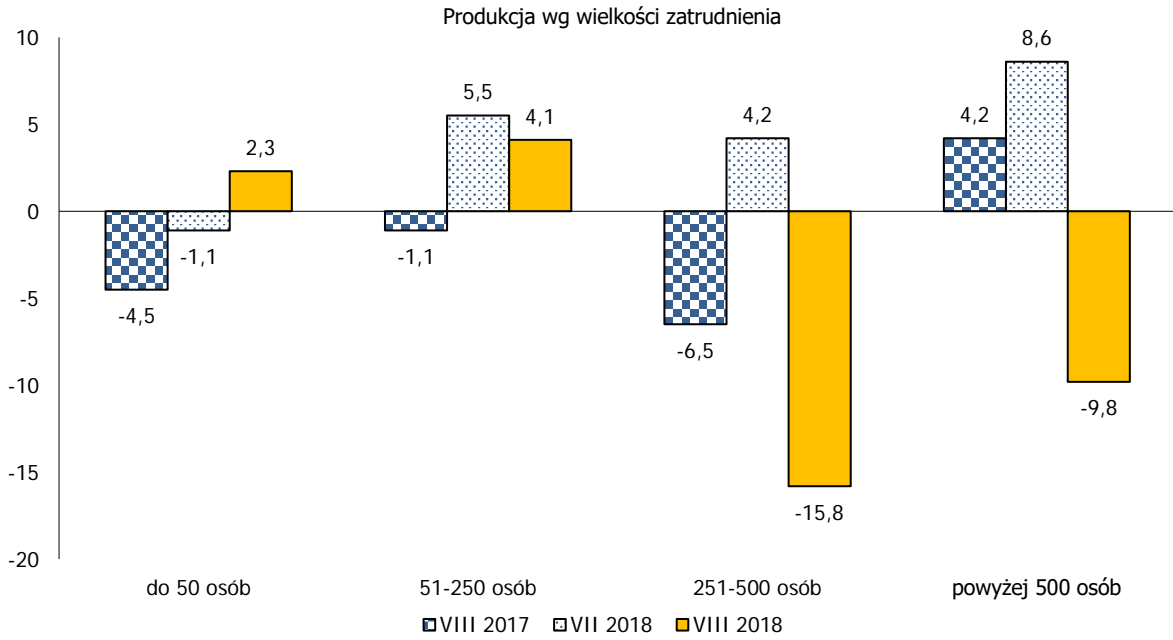
	VIII'17	VII'18	VIII'18
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	10,1	5,7	13,3
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	4,3	6,6	0,0
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	13,1	-9,6	-1,0
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	-2,6	1,5	-1,8
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	2,0	4,5	-6,5
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	9,4	10,5	-0,3
Województwo mazowieckie	-3,0	-18,2	-15,4

PRODUKCJA

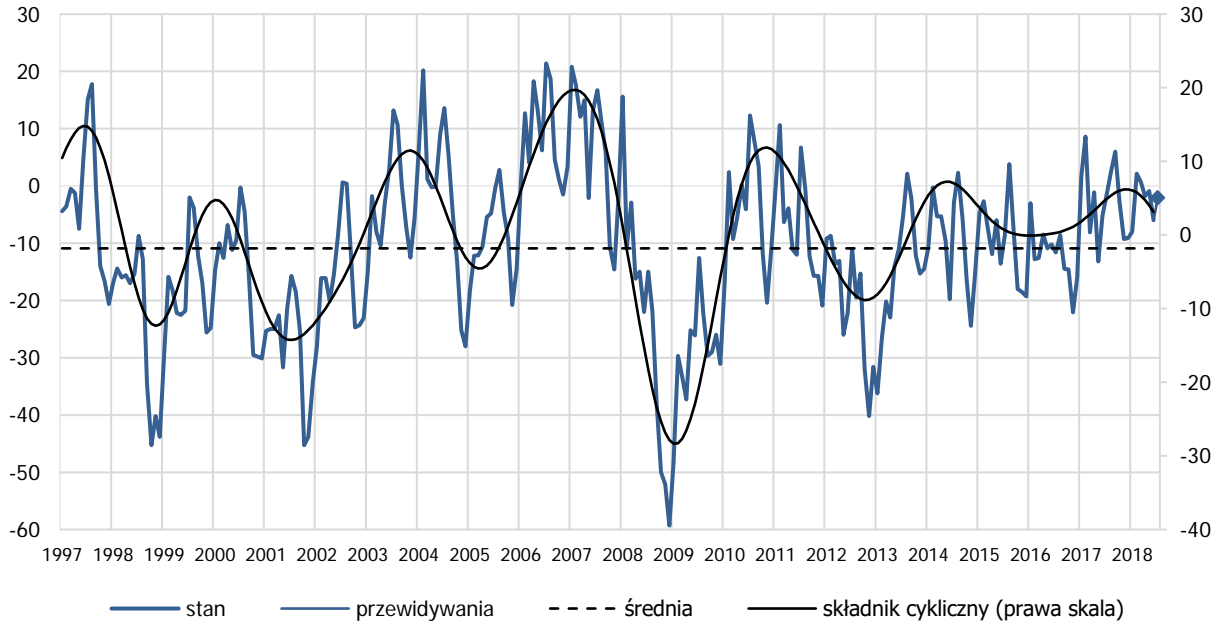

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
wzrost	21,8	28,0	26,1	24,9	20,6	24,5
brak zmiany	54,9	51,0	55,0	53,1	57,2	55,8
spadek	23,2	21,0	18,9	21,9	22,2	19,6
saldo (1.-3.)	-1,4	7,1	7,1	3,0	-1,5	4,9

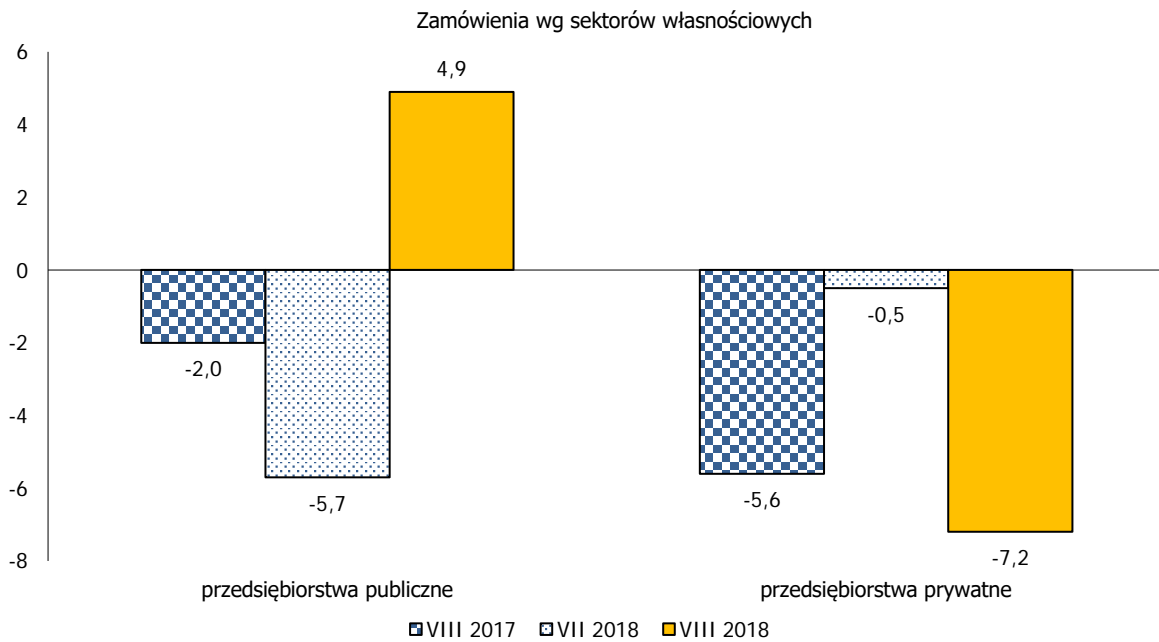

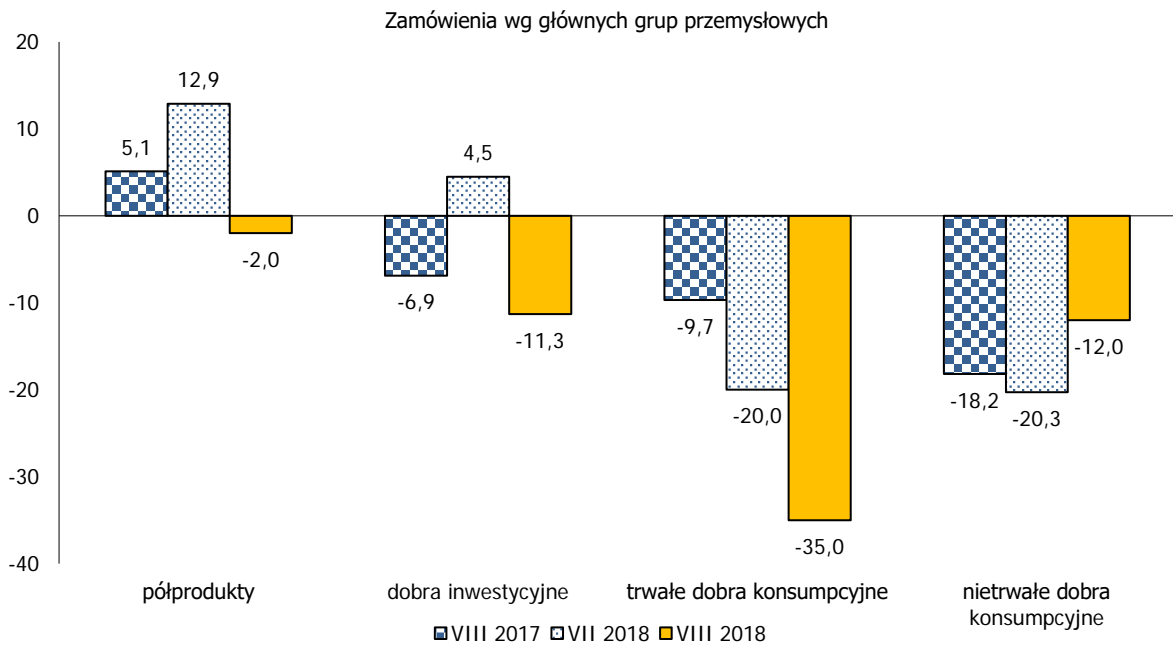
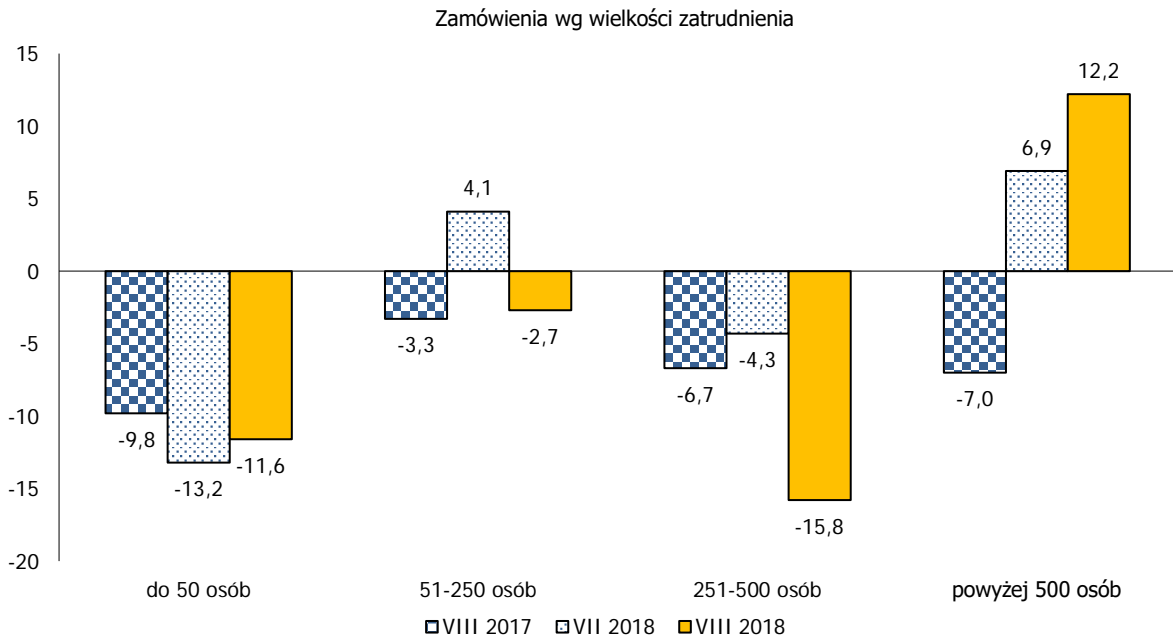

ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

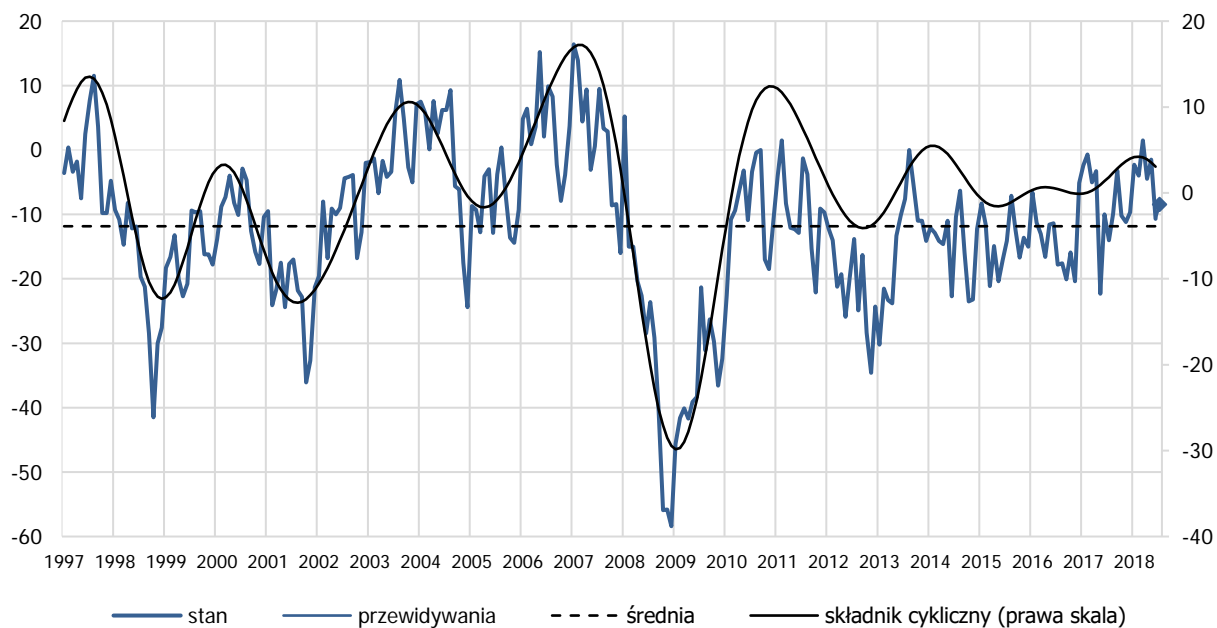

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
wzrost	20,7	23,6	21,7	22,2	21,5	19,1
brak zmiany	53,3	53,4	54,8	54,6	51,0	59,7
spadek	26,0	23,0	23,5	23,2	27,5	21,2
saldo (1.-3.)	-5,2	0,7	-1,8	-0,9	-6,0	-2,1

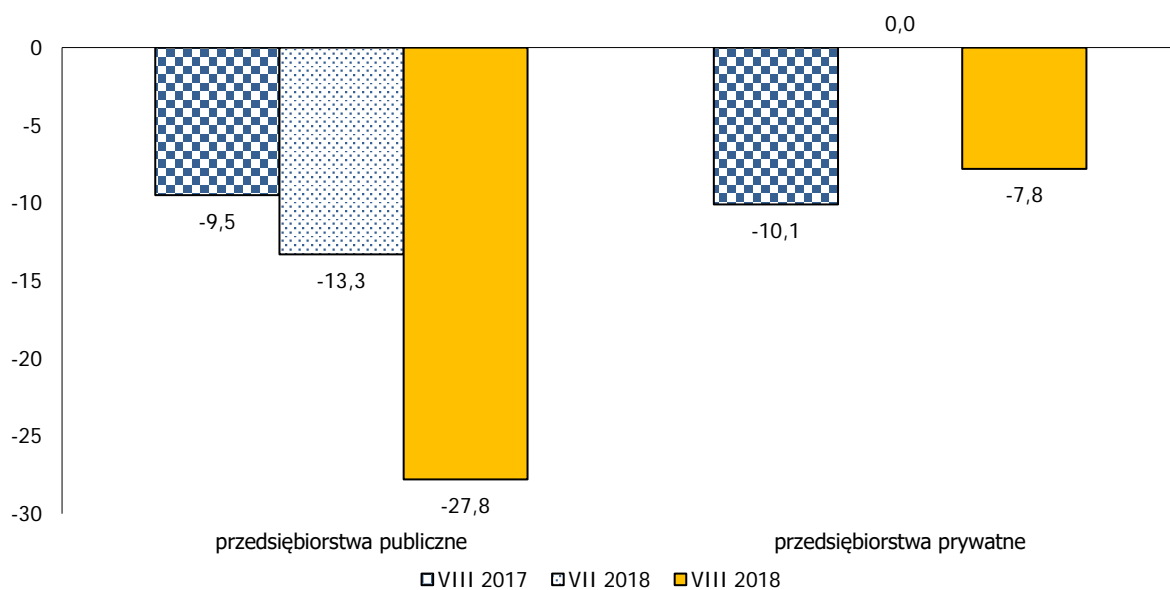

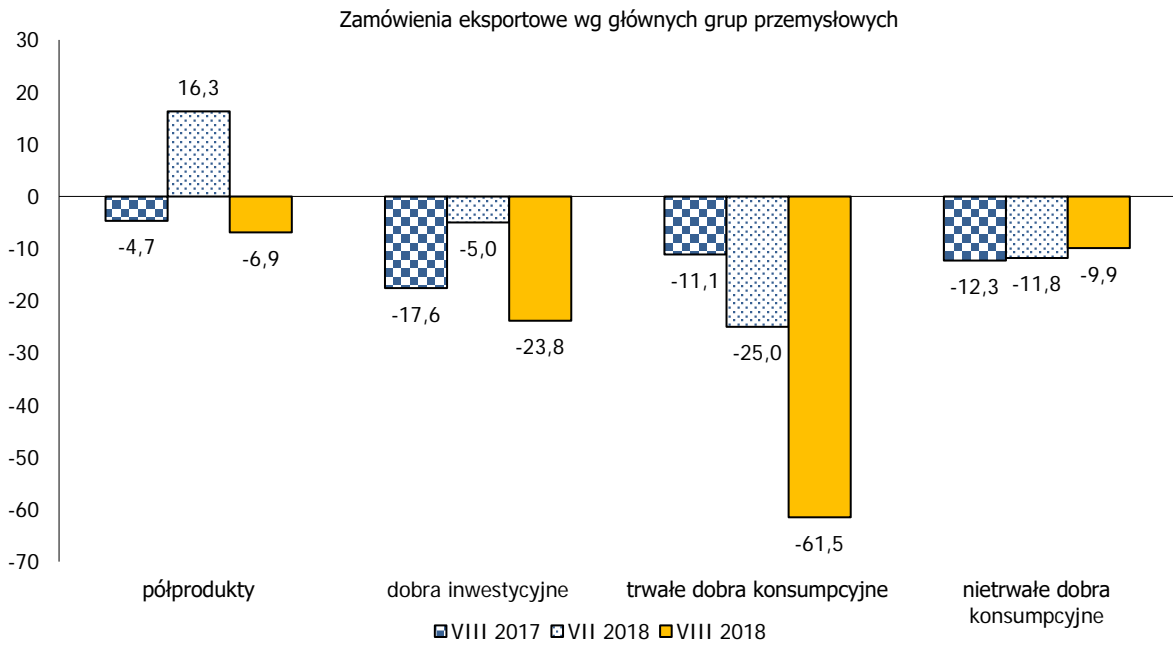
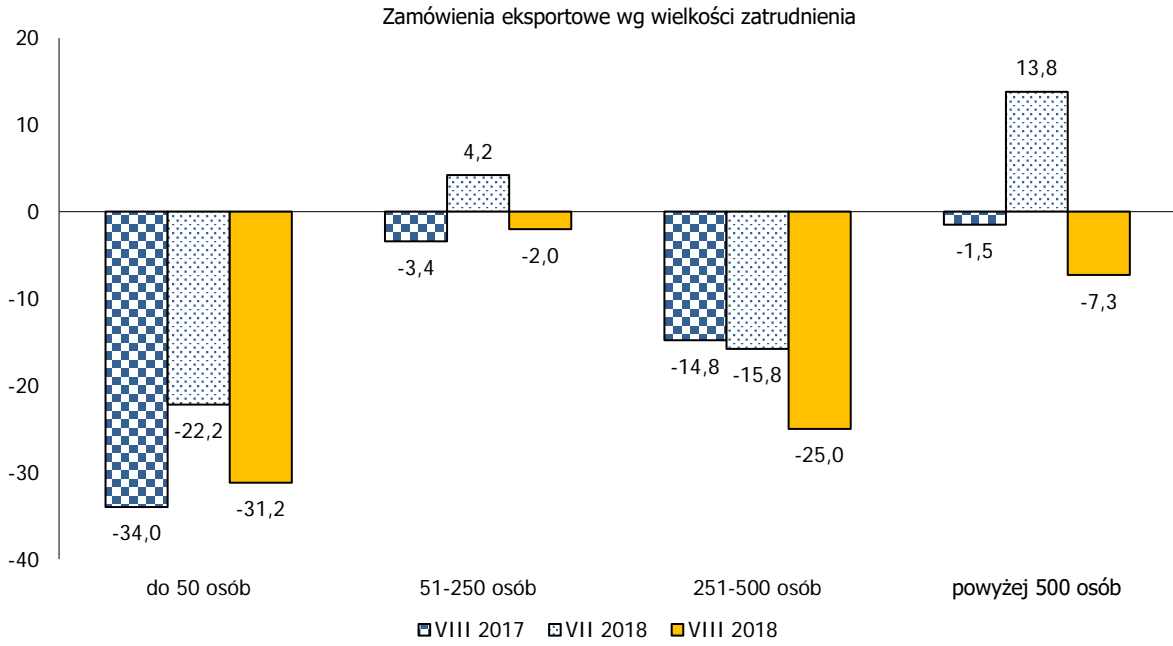
ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

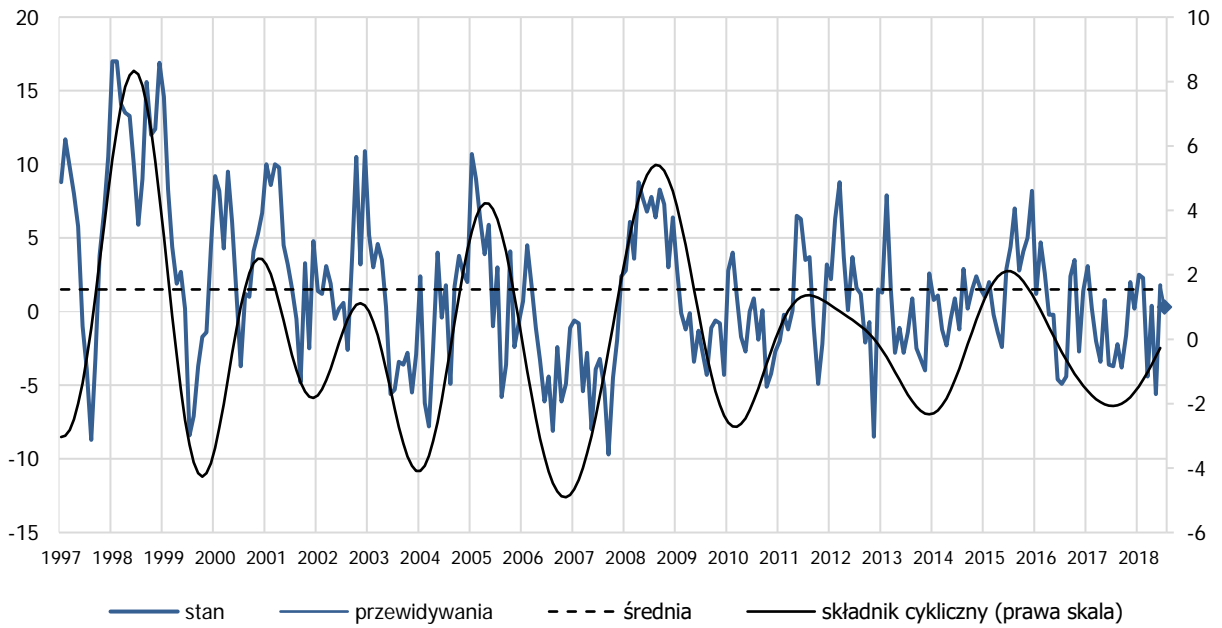
	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
wzrost	13,1	19,7	18,9	25,3	21,5	19,5
brak zmiany	63,8	62,0	57,7	48,0	46,3	52,4
spadek	23,1	18,2	23,4	26,8	32,2	28,0
nie dotyczy	47,7	55,8	51,0	55,8	54,5	52,4
saldo (1.-3.)	-10,0	1,5	-4,5	-1,5	-10,7	-8,5

Zamówienia eksportowe wg sektorów własnościowych

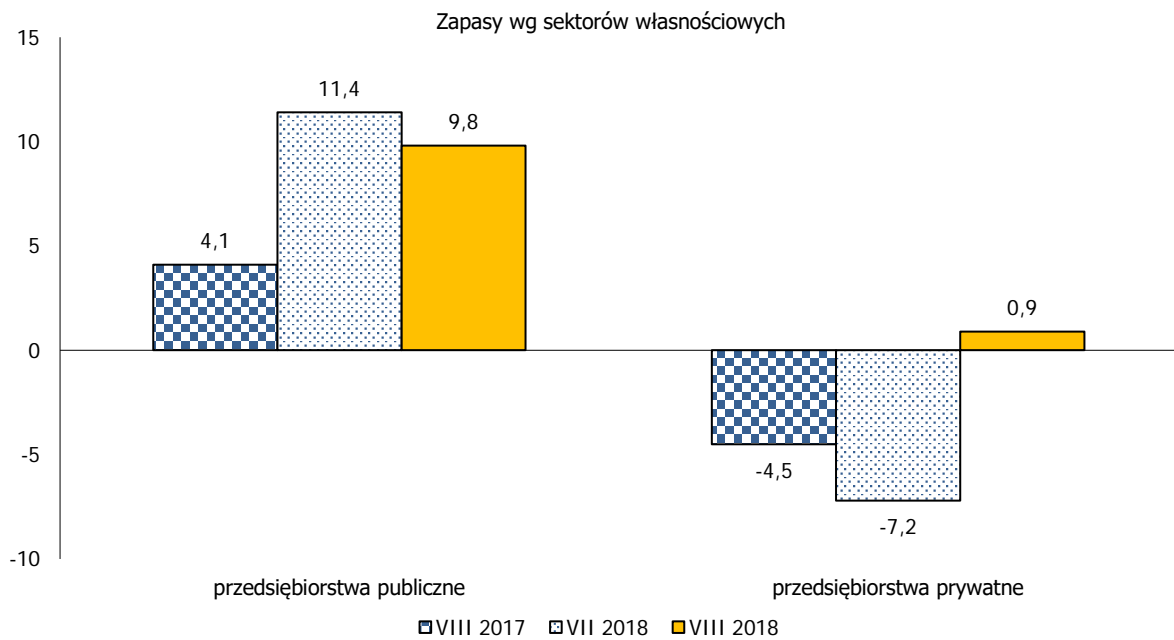

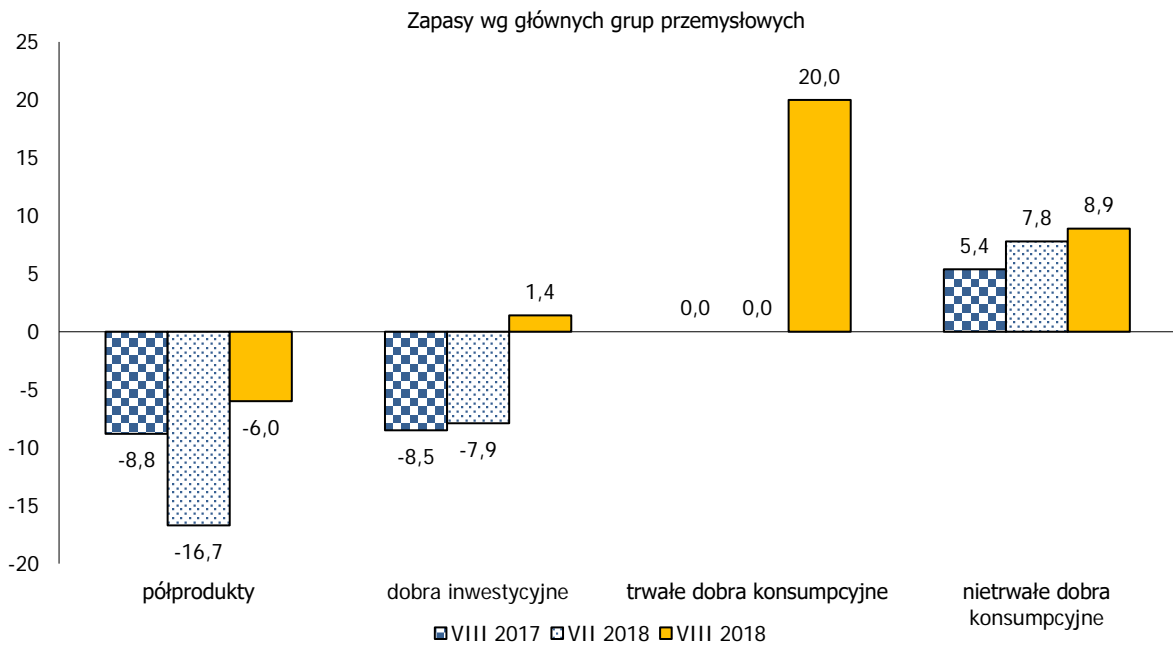
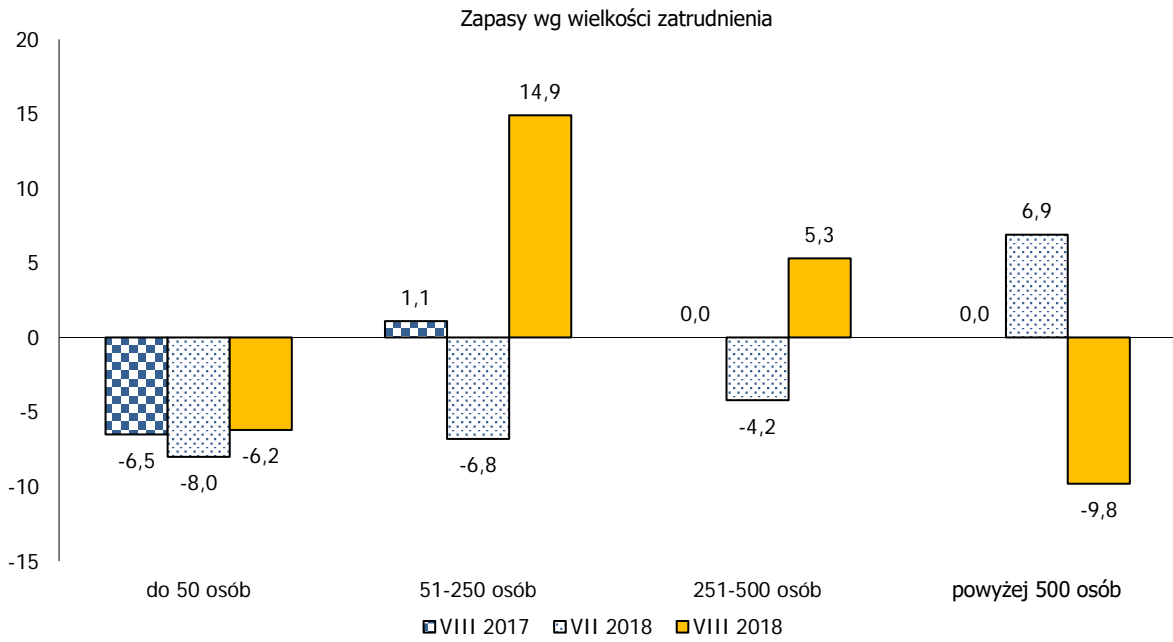

ZAPASY

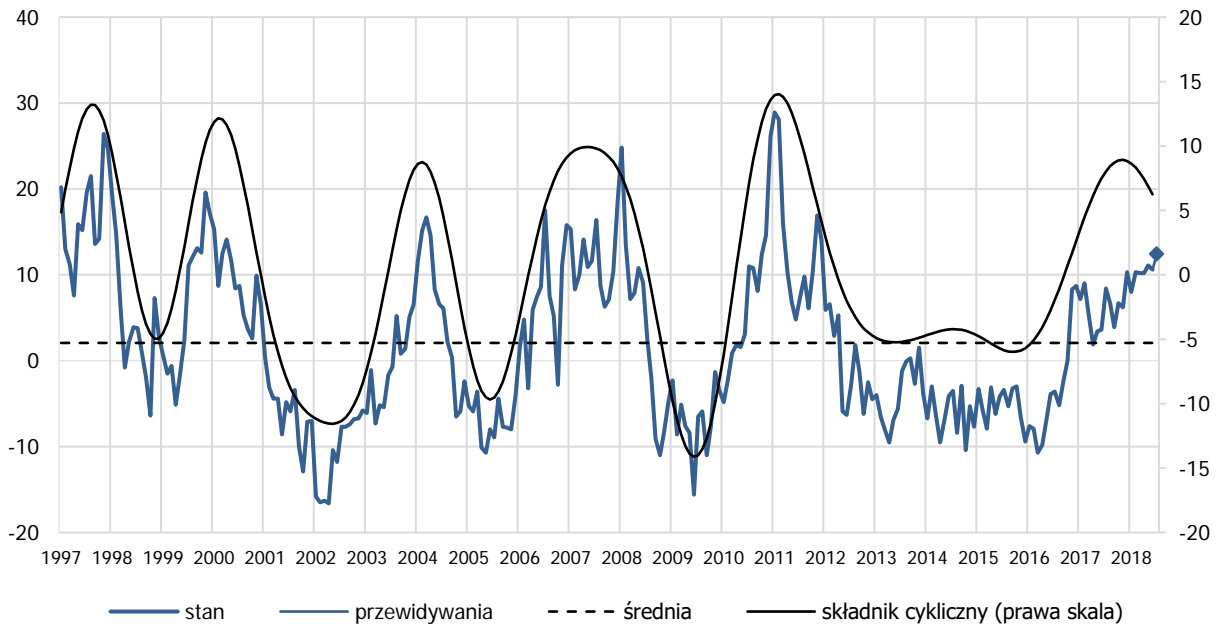

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
wzrost	11,5	14,1	18,0	12,9	17,3	12,8
brak zmiany	73,4	67,5	64,5	68,5	67,2	74,6
spadek	15,1	18,4	17,5	18,5	15,5	12,6
saldo (1.-3.)	-3,6	-4,4	0,4	-5,6	1,8	0,3

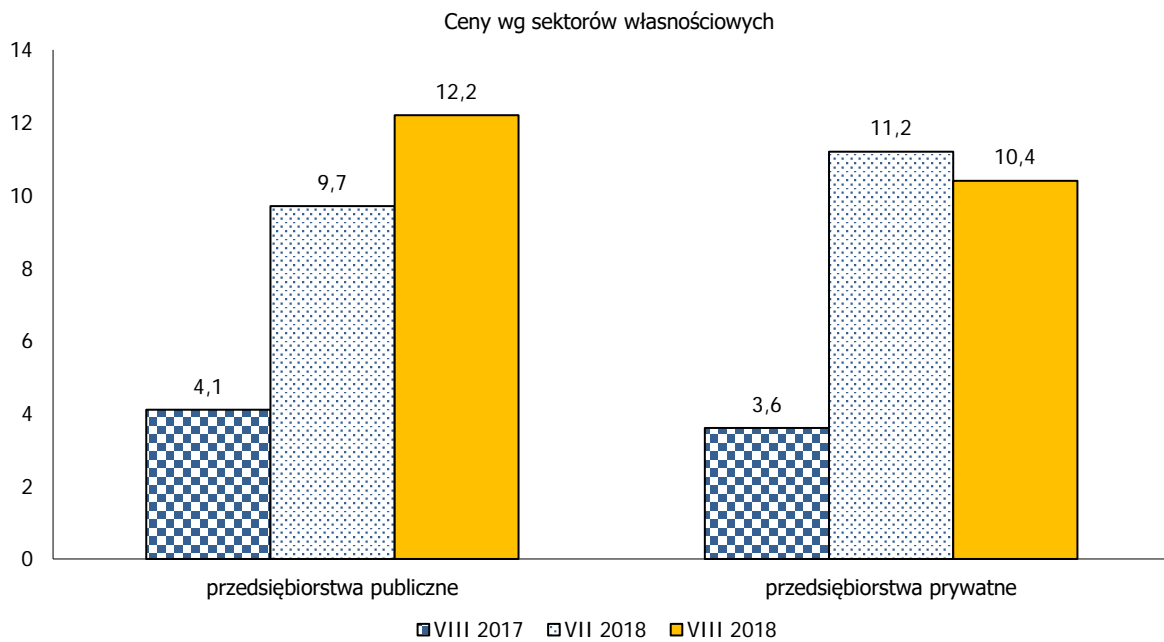

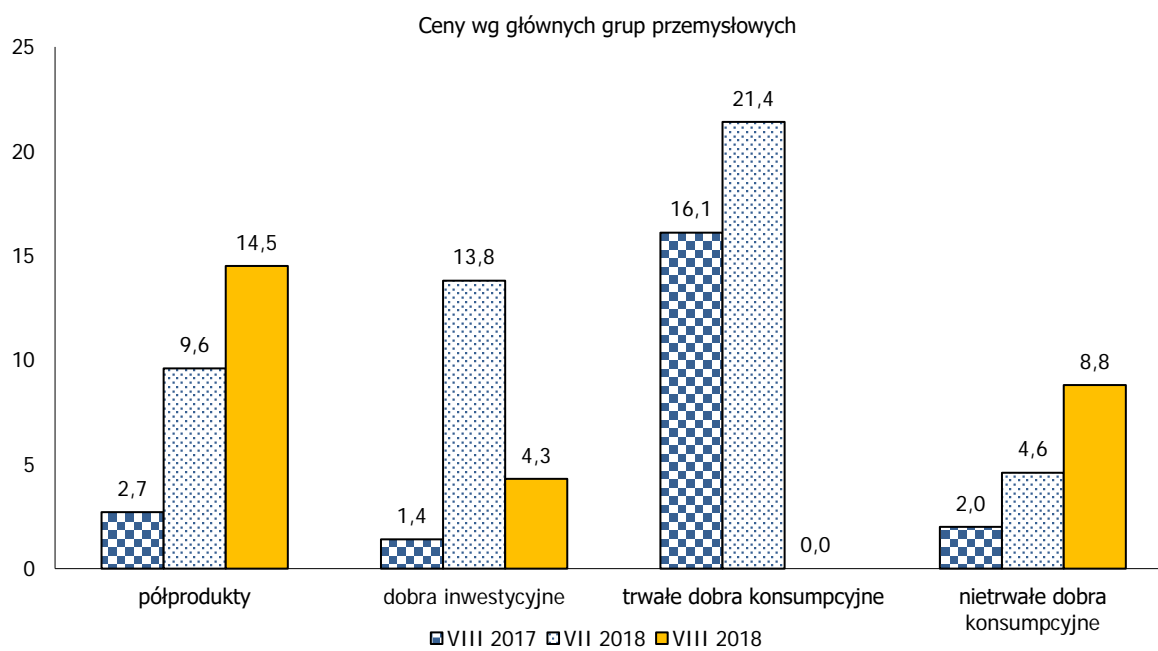
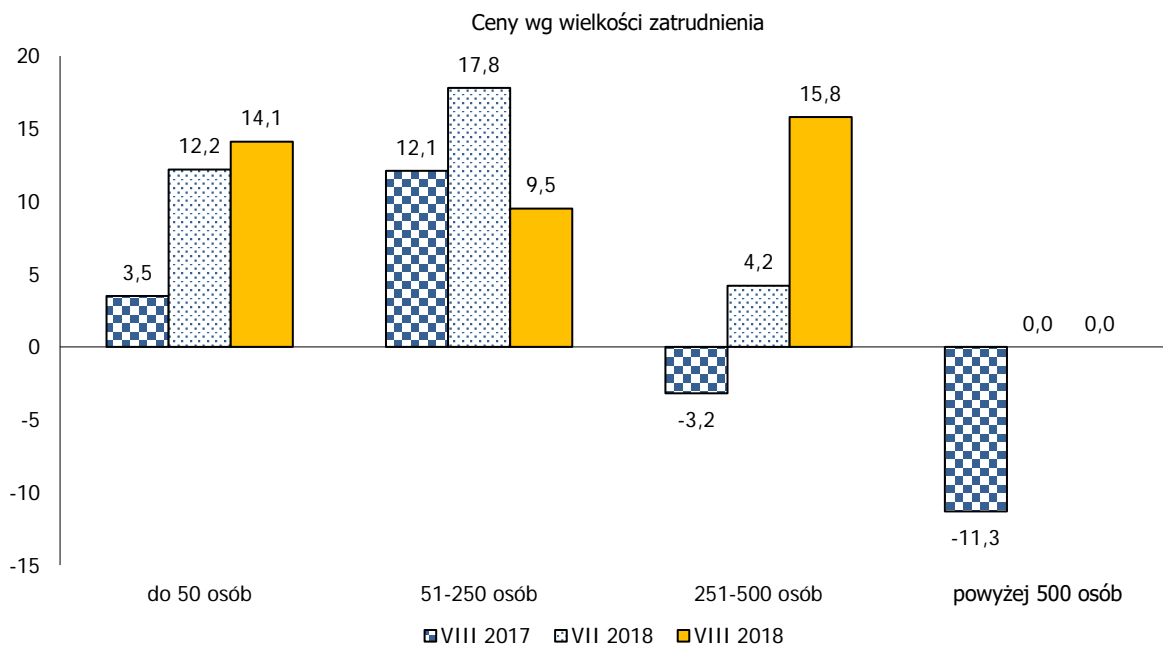

CENY

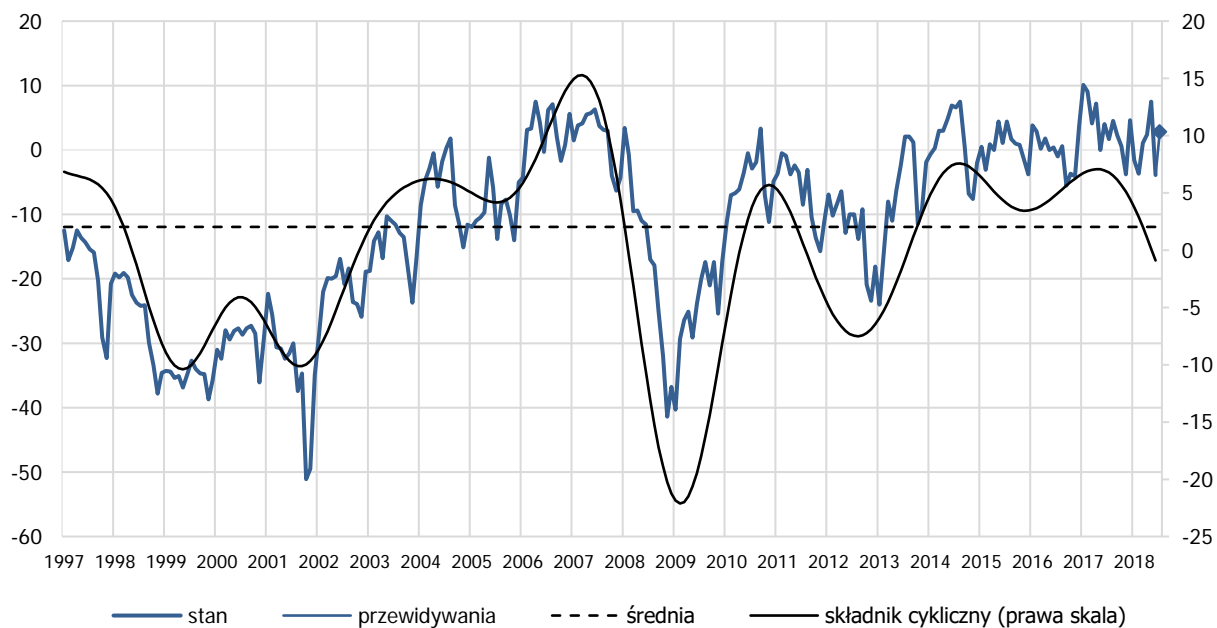

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
wzrost	11,3	16,6	18,3	14,7	15,8	16,8
brak zmiany	80,9	77,0	73,7	81,8	79,0	78,9
spadek	7,8	6,4	8,0	3,5	5,2	4,4
saldo (1.-3.)	3,6	10,2	10,2	11,1	10,6	12,4

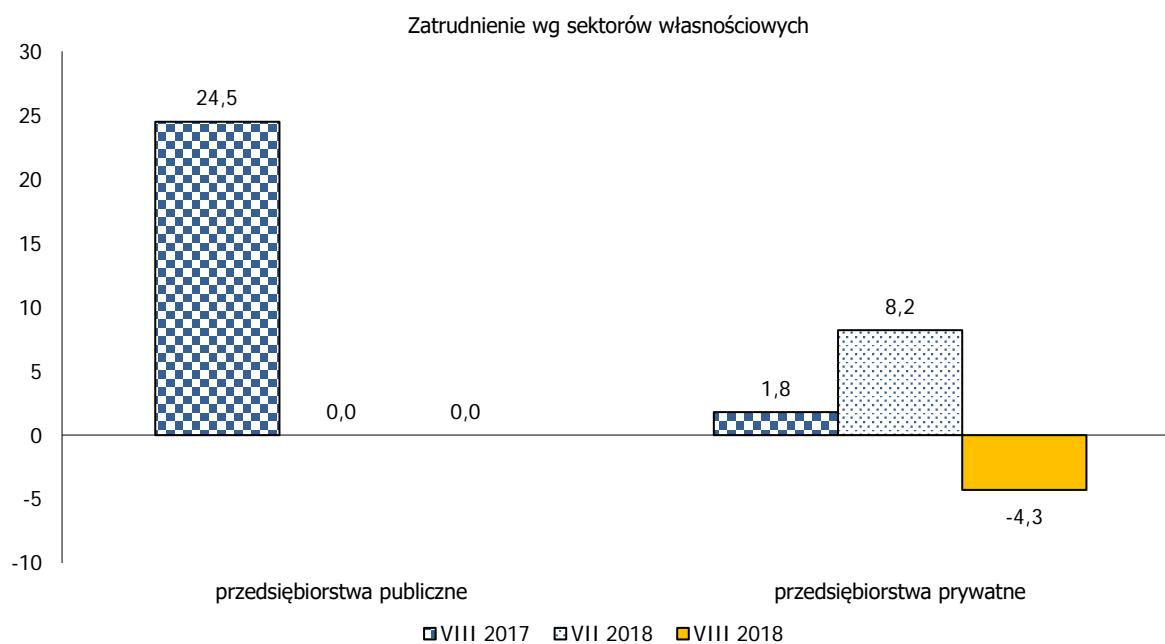

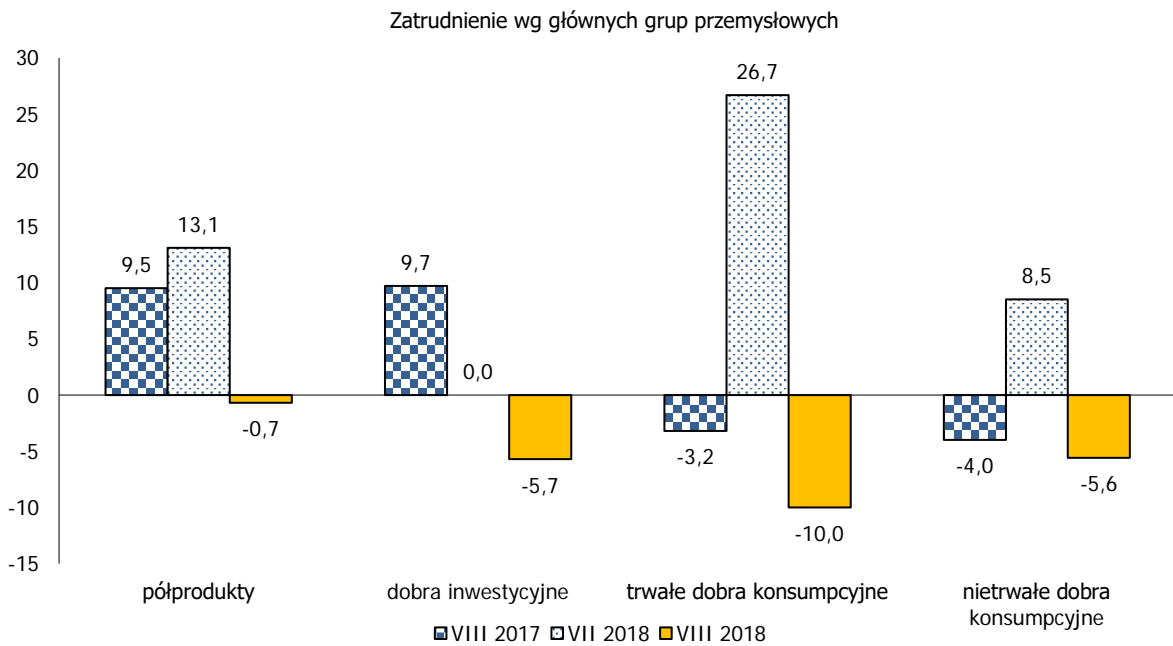
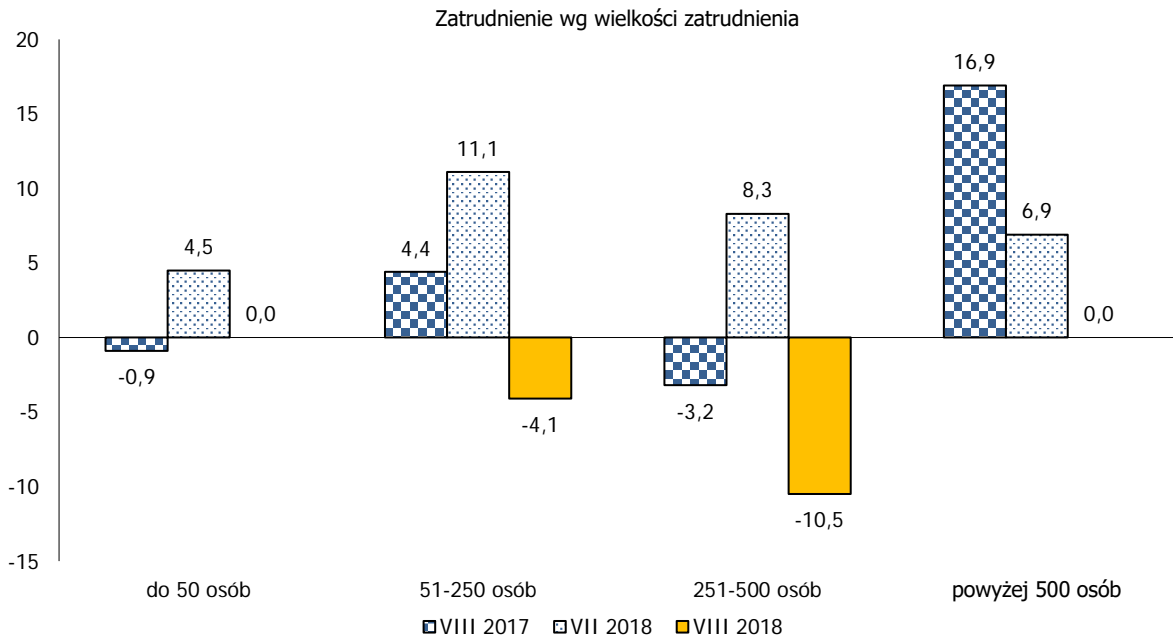

ZATRUDNIENIE

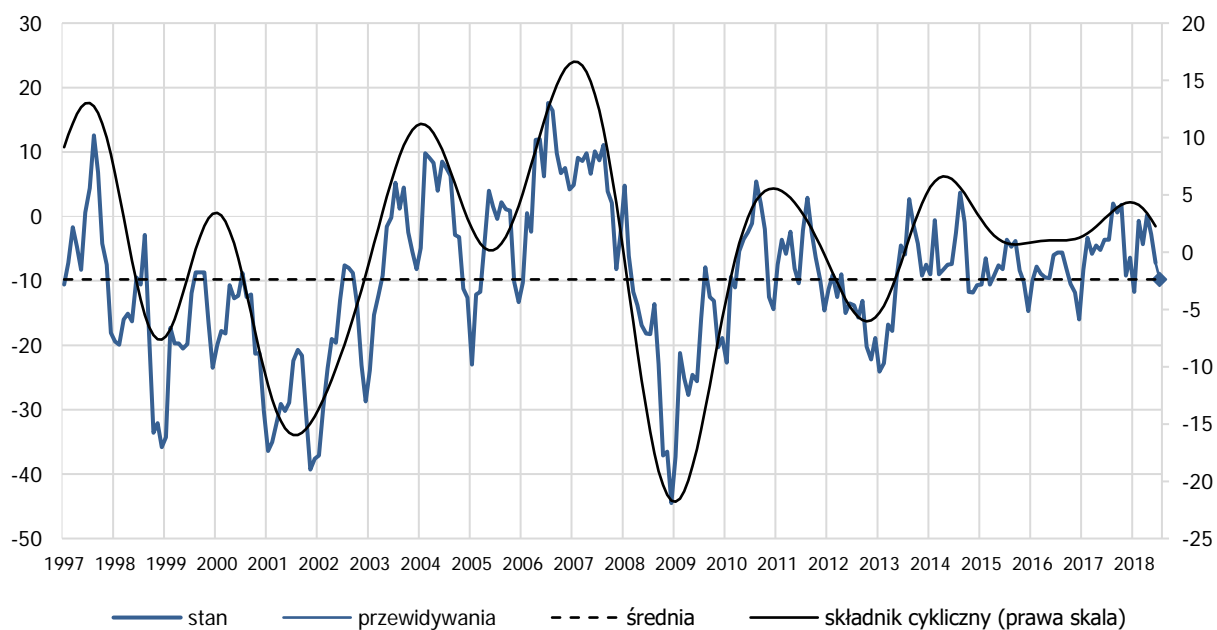

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
wzrost	17,5	14,1	17,7	19,7	10,3	13,9
brak zmiany	69,0	73,0	67,0	68,1	75,5	75,0
spadek	13,5	13,0	15,3	12,2	14,2	11,1
saldo (1.-3.)	4,0	1,1	2,4	7,5	-3,9	2,8

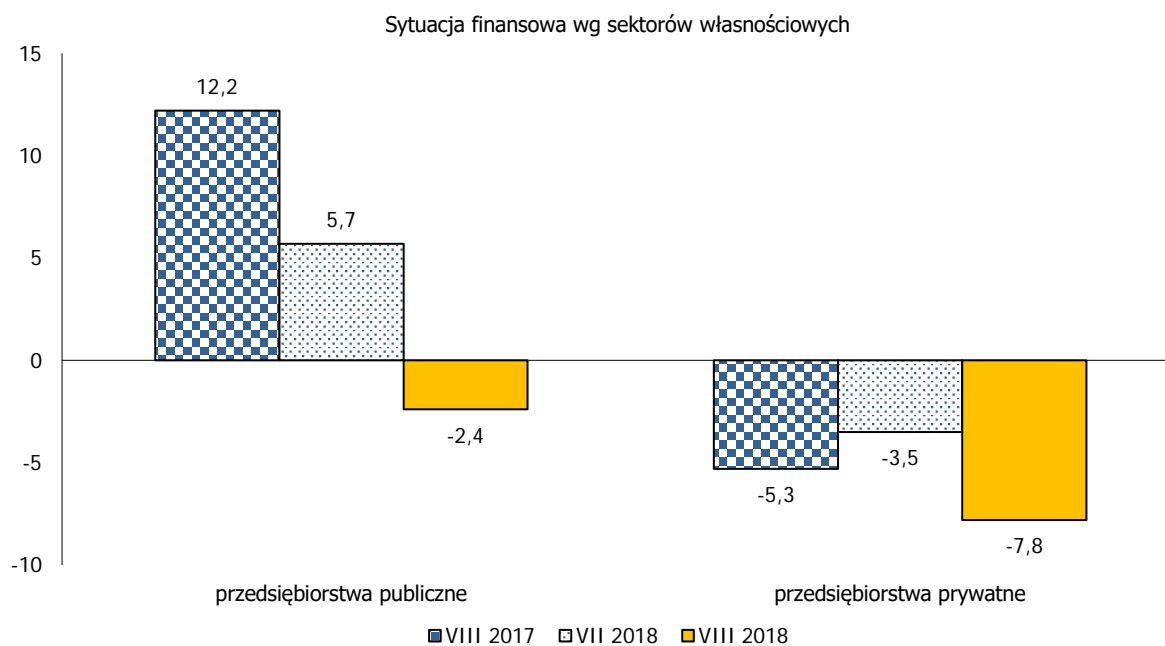

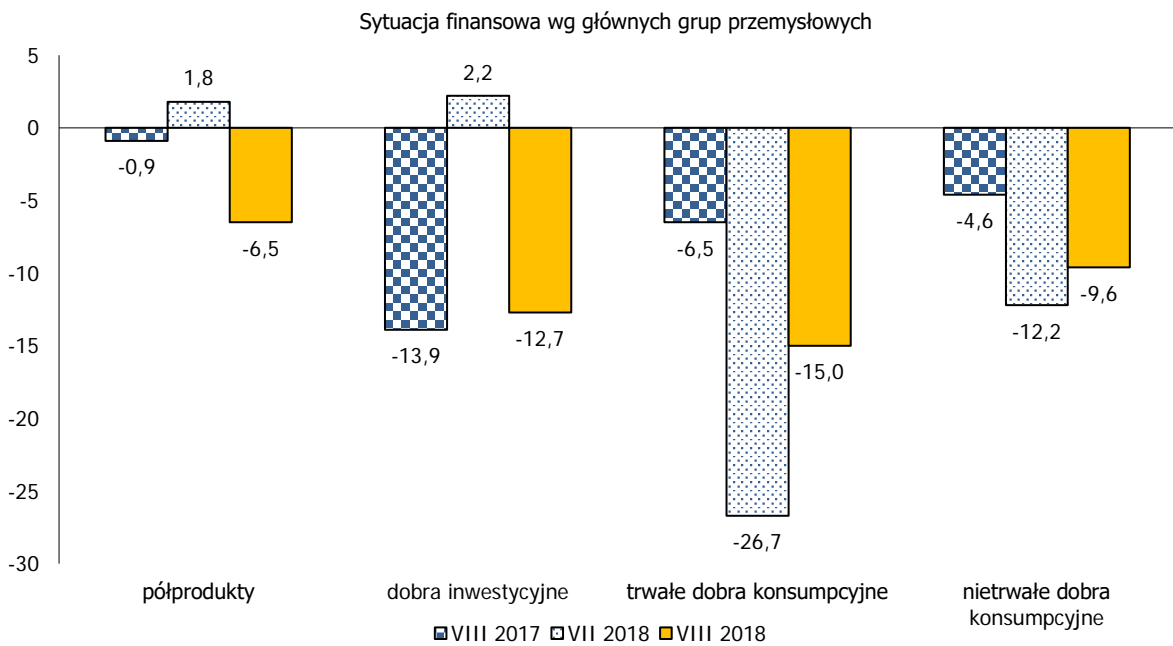
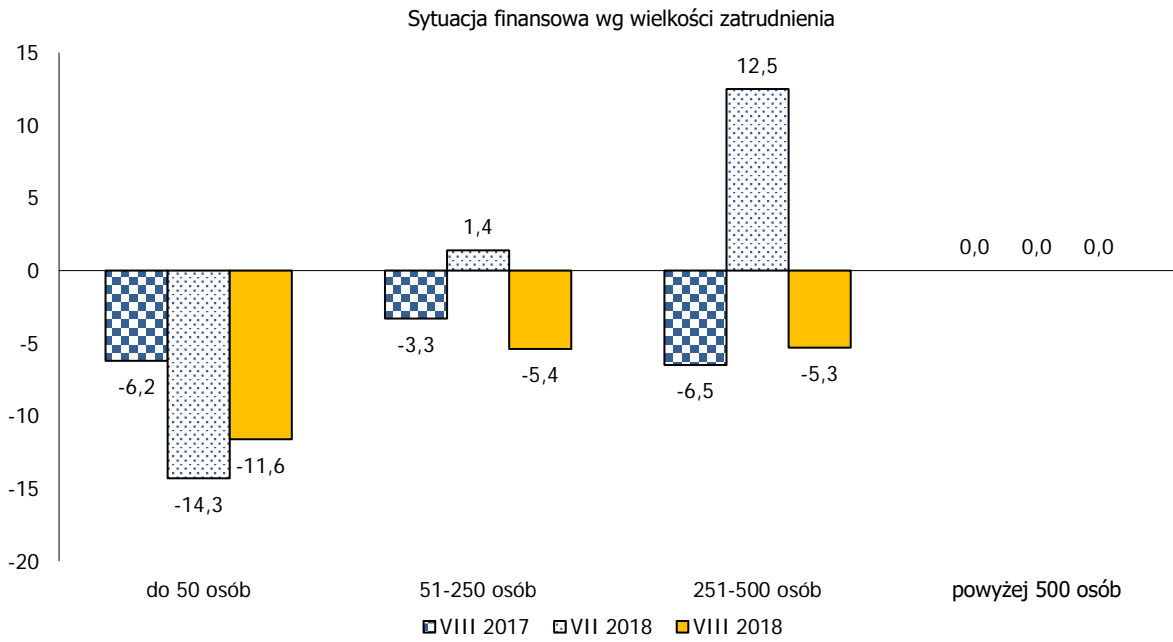

SYTUACJA FINANSOWA

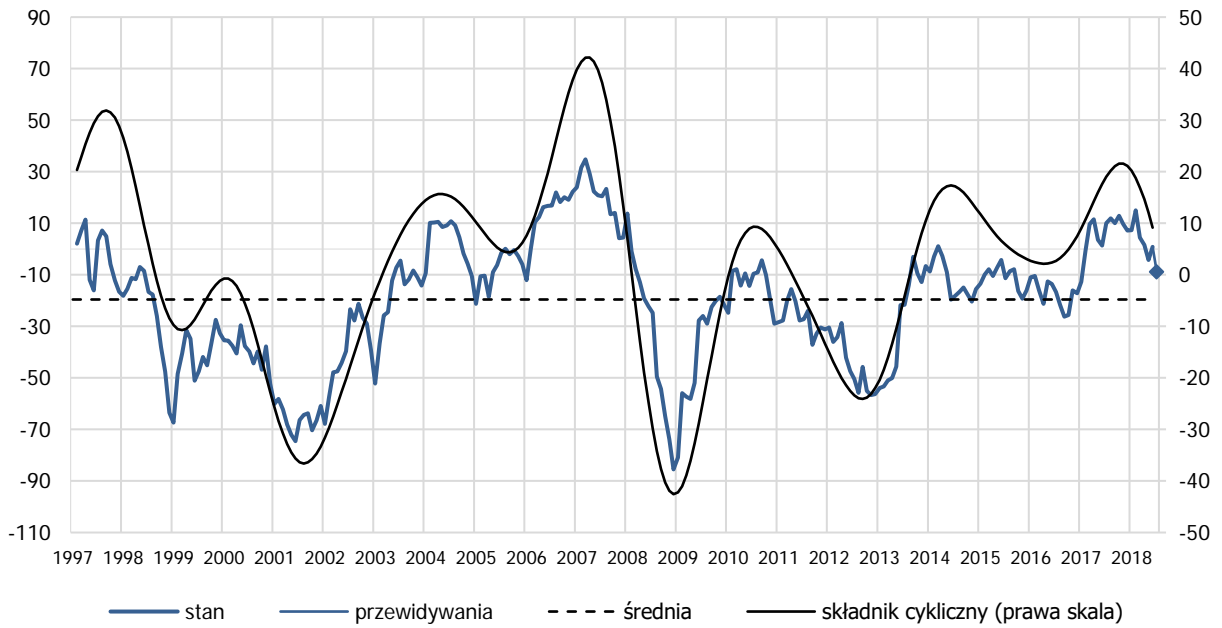

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
poprawa	15,9	15,0	16,2	14,2	12,9	11,3
brak zmiany	64,6	65,7	67,8	68,8	67,0	67,6
pogorszenie	19,5	19,3	16,0	17,0	20,1	21,1
saldo (1.-3.)	-3,6	-4,3	0,2	-2,8	-7,2	-9,8

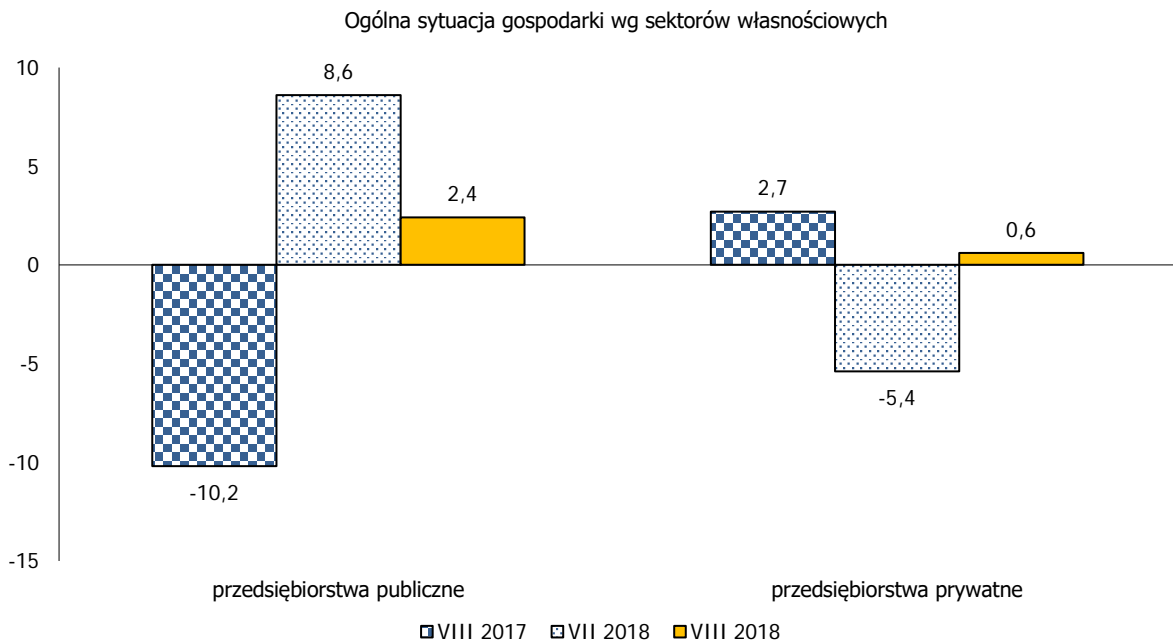

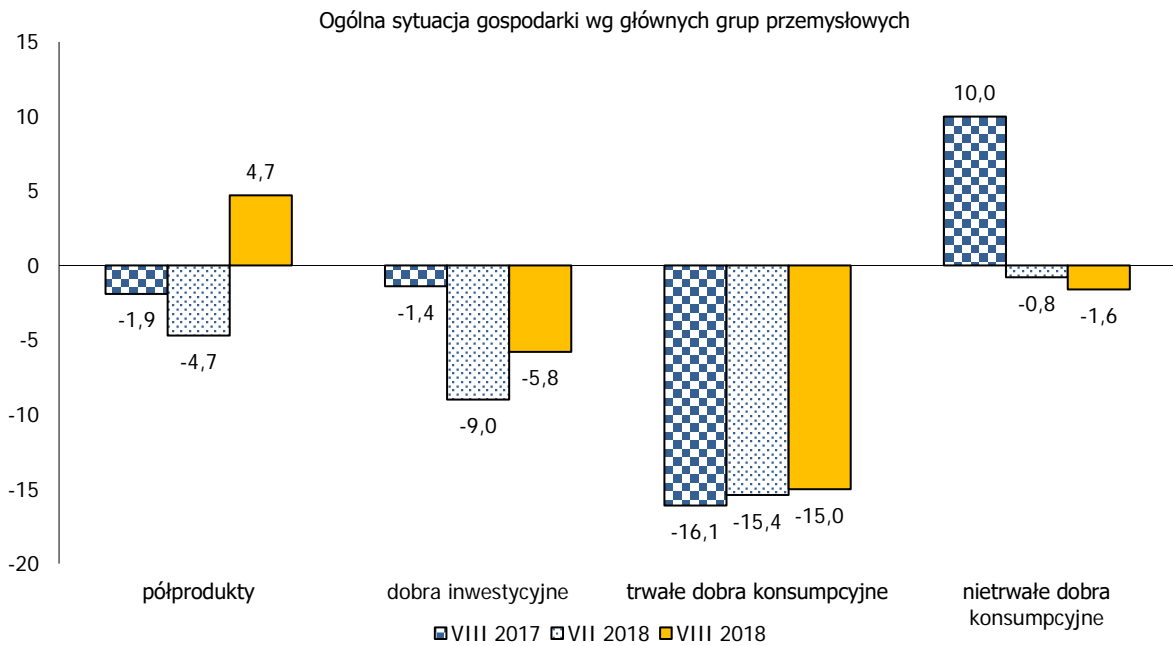
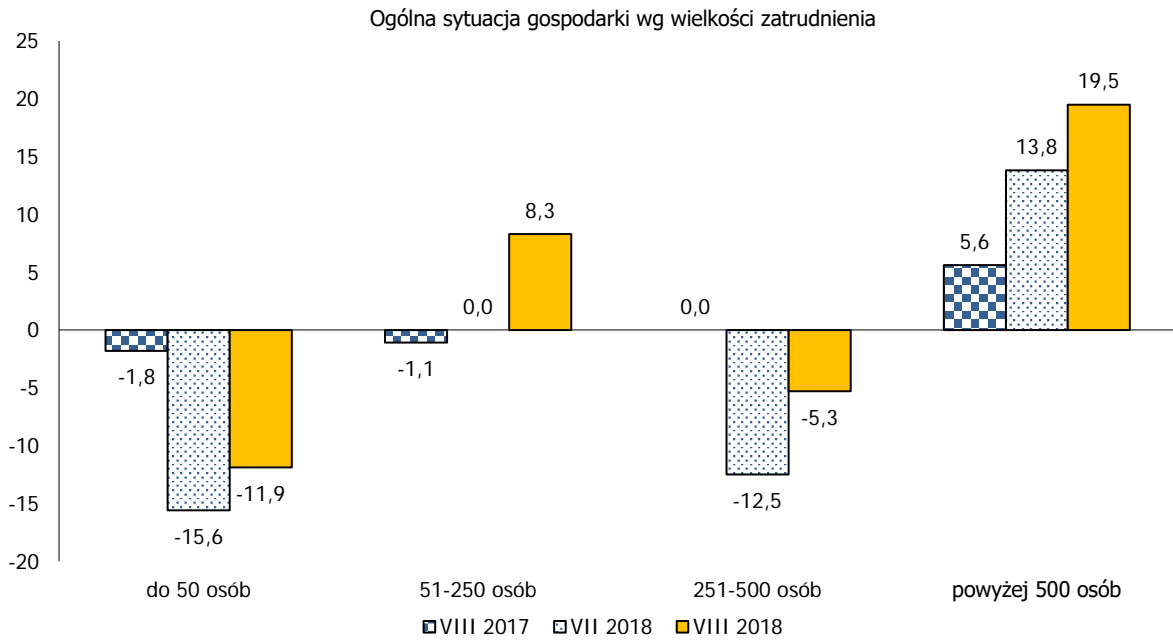

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARKI

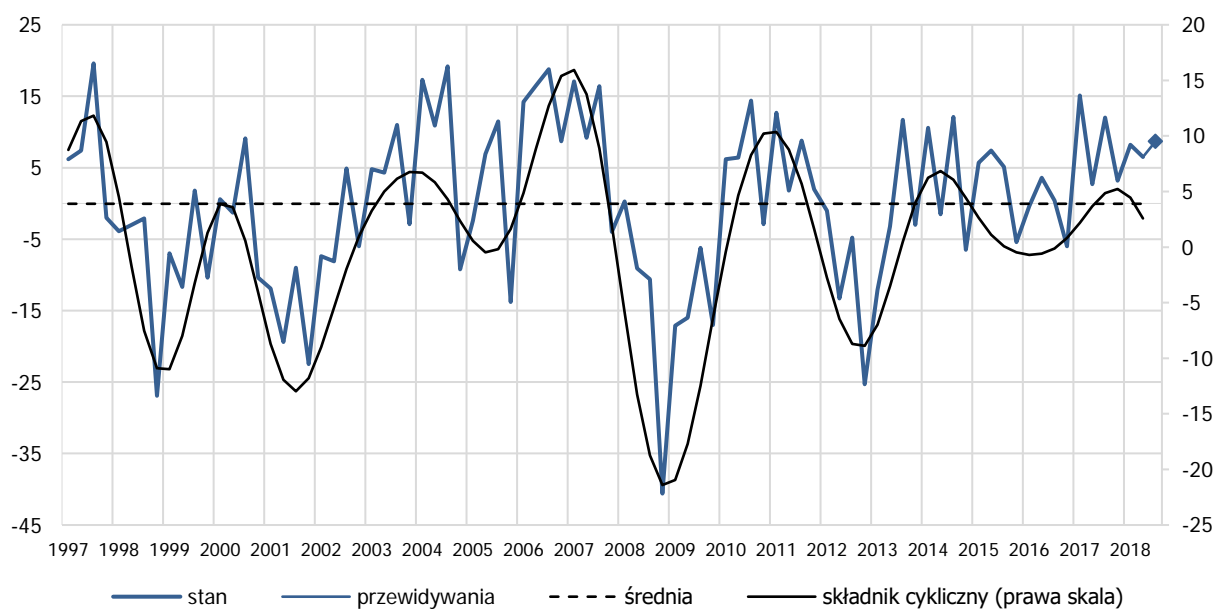

	VIII'17	V'18	VI'18	VII'18	VIII'18	przewidywania
poprawa	17,9	20,2	17,8	15,0	16,0	14,4
brak zmiany	65,7	64,0	66,1	65,8	68,8	62,2
pogorszenie	16,5	15,8	16,2	19,2	15,2	23,4
saldo (1.-3.)	1,4	4,4	1,6	-4,2	0,8	-8,9

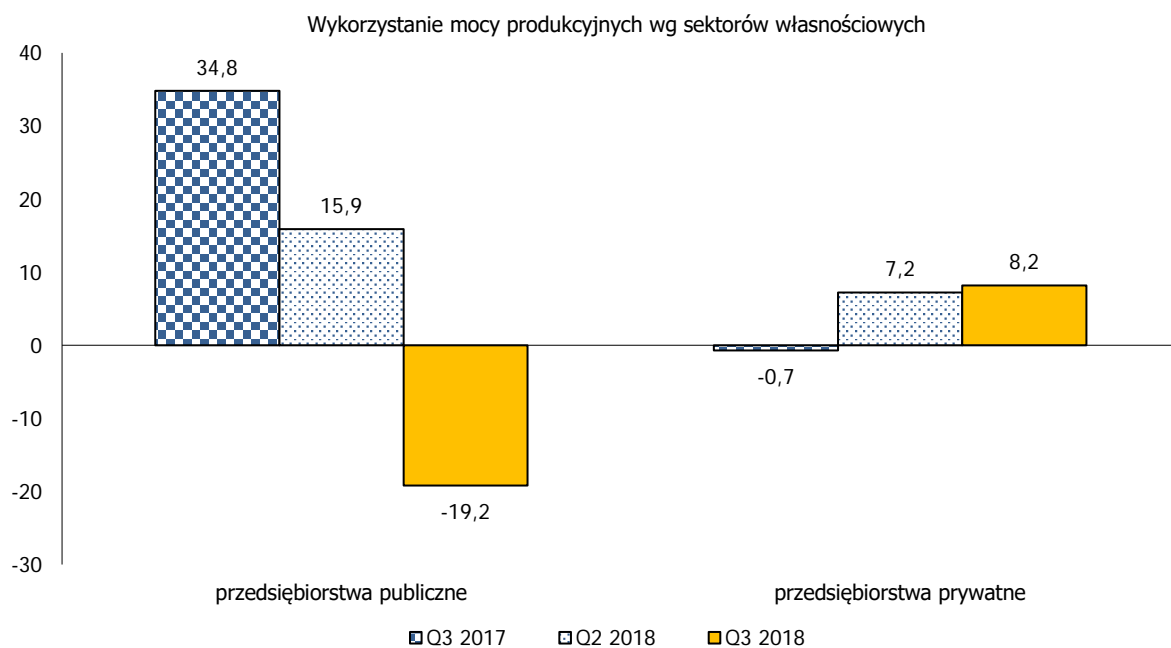

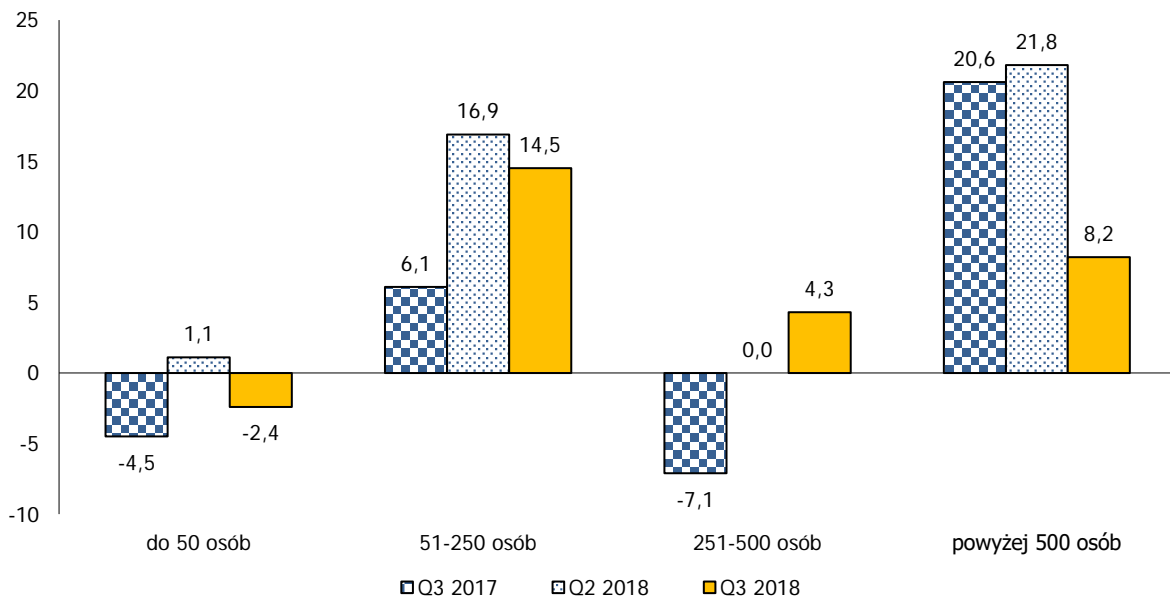
WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

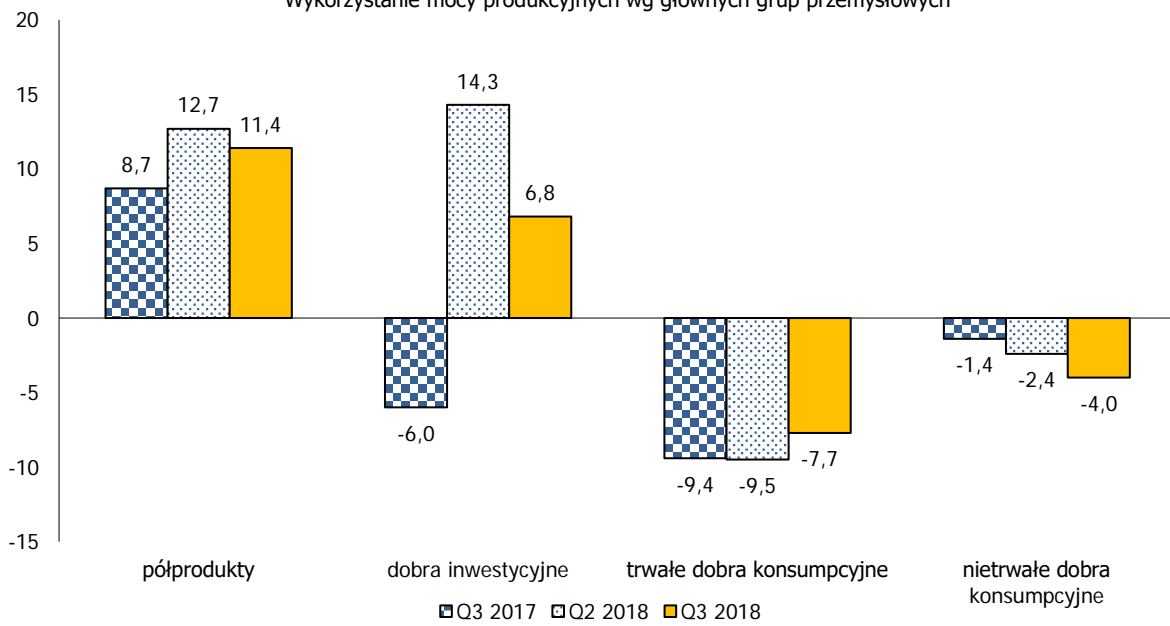
	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
wzrost	19,3	23,3	20,2	18,9	20,4	17,9
brak zmiany	64,0	65,3	62,7	70,3	65,7	72,9
spadek	16,6	11,3	17,0	10,8	13,9	9,2
saldo (1.-3.)	2,7	12,0	3,2	8,2	6,5	8,7
stopień wykorzystania mocy produkcyjnych (%)	74,4	75,7	70,3	73,9	73,2	75,8

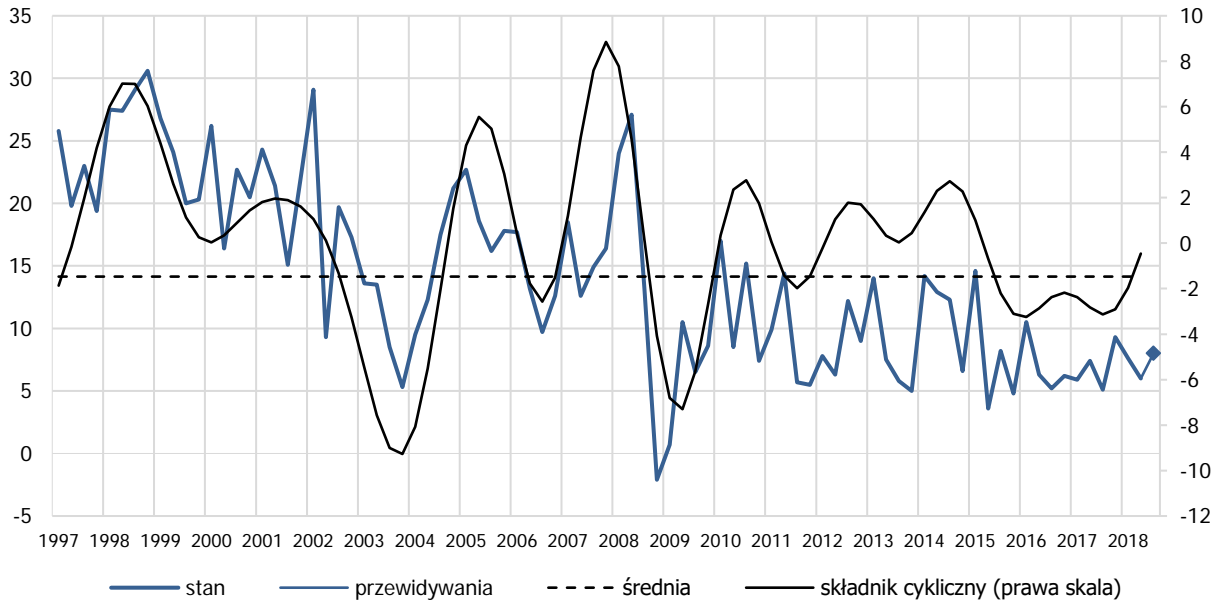
Wykorzystanie mocy produkcyjnych wg wielkości zatrudnienia

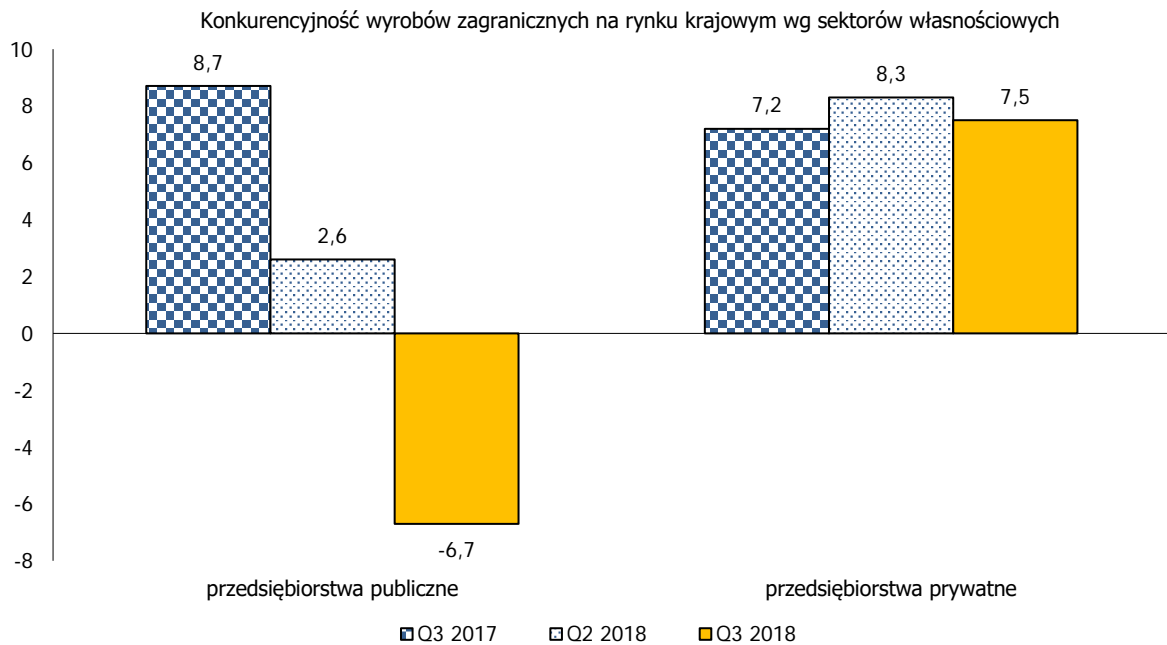
Wykorzystanie mocy produkcyjnych wg głównych grup przemysłowych

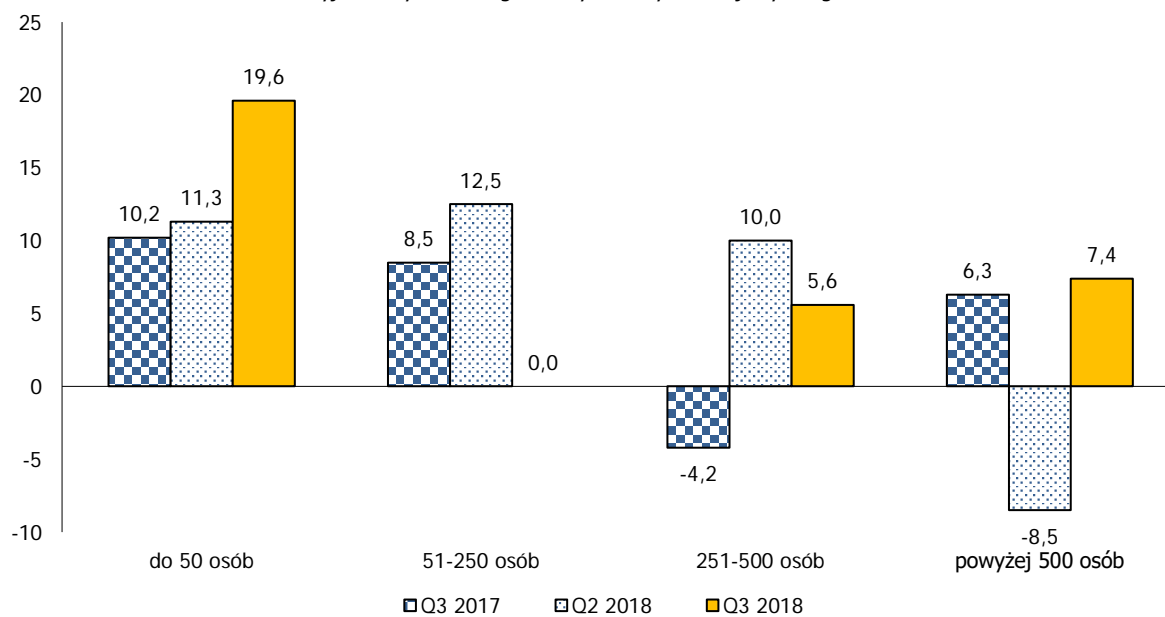
KONKURENCYJNOŚĆ TOWARÓW ZAGRANICZNYCH

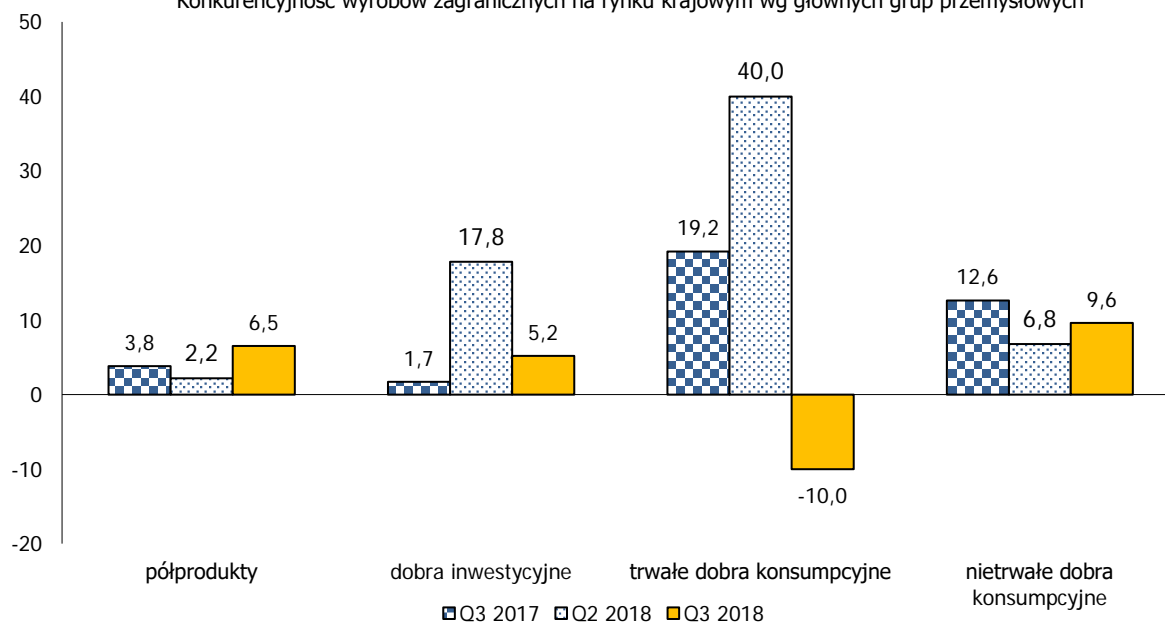
	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
wzrost	12,5	10,5	14,8	12,4	11,3	12,6
brak zmiany	82,4	84,1	79,7	82,8	83,3	82,8
spadek	5,1	5,4	5,5	4,8	5,3	4,6
trudno ocenić	38,8	42,5	42,8	44,3	48,2	57,6
saldo (1.-3.)	7,4	5,1	9,3	7,6	6,0	8,0

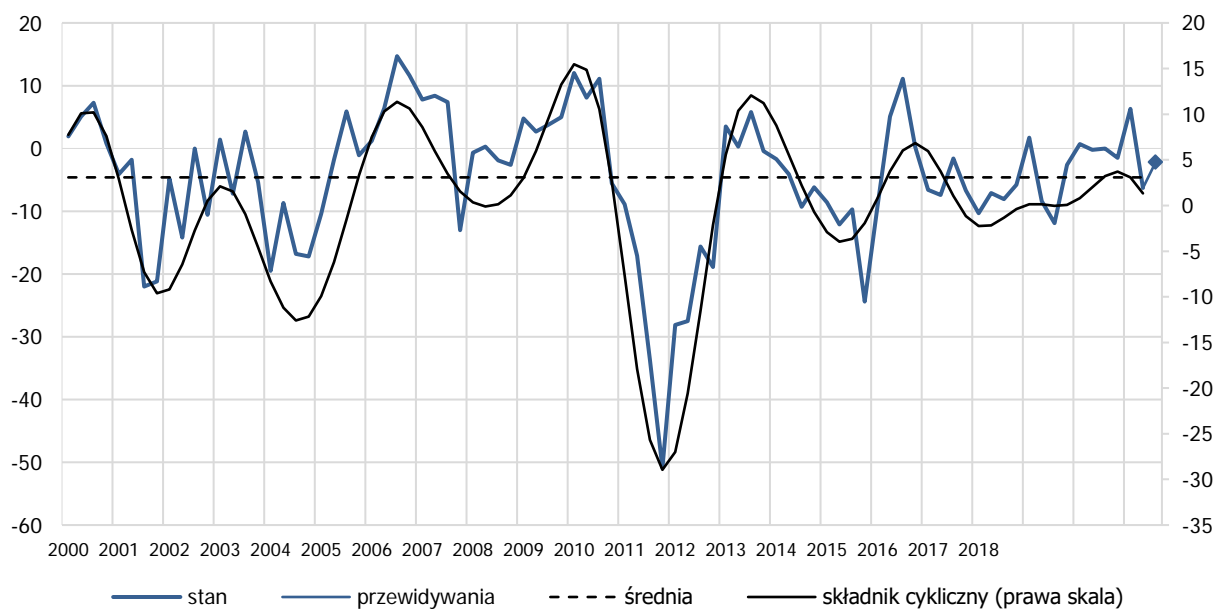
Konkurencyjność wyrobów zagranicznych na rynku krajowym wg wielkości zatrudnienia

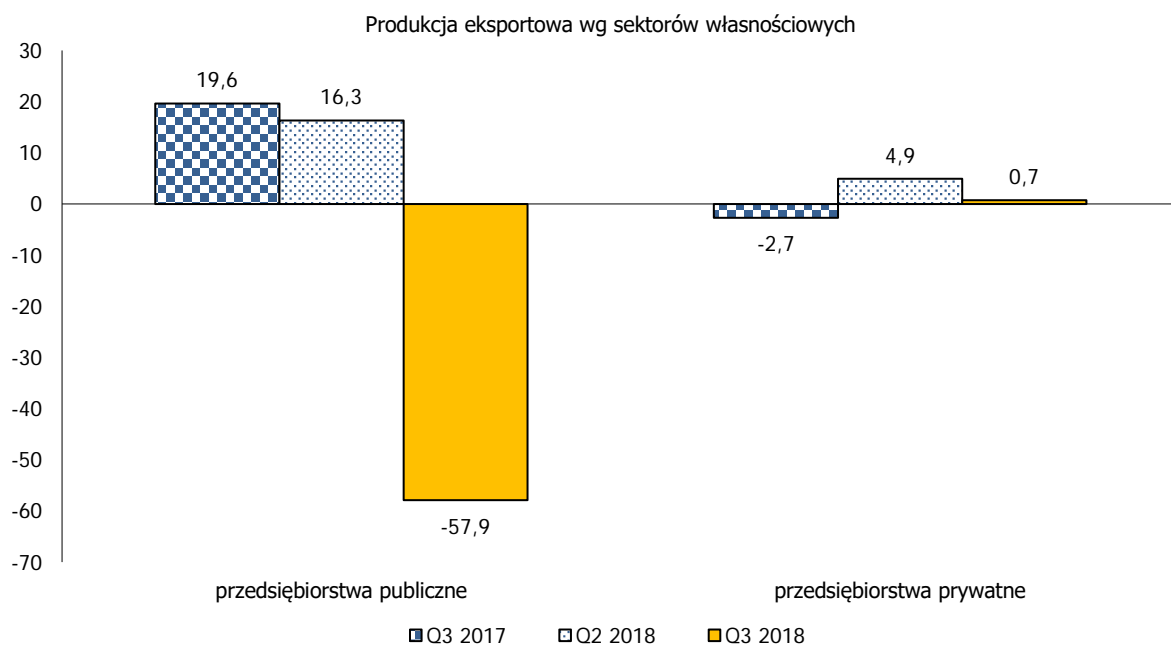
Konkurencyjność wyrobów zagranicznych na rynku krajowym wg głównych grup przemysłowych

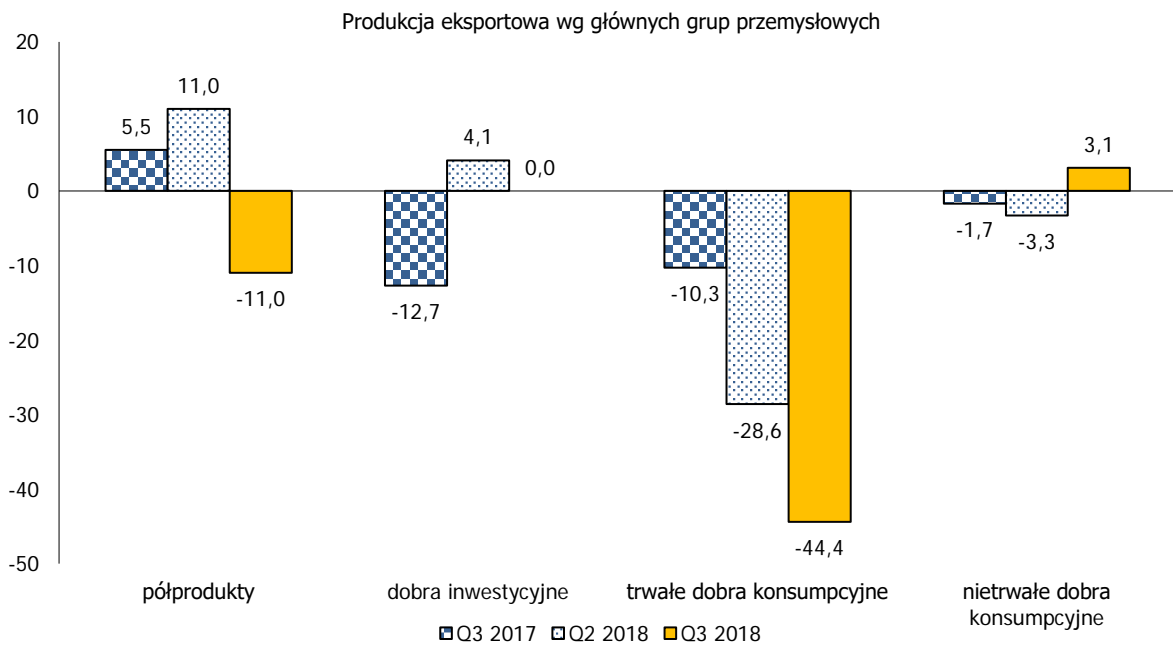
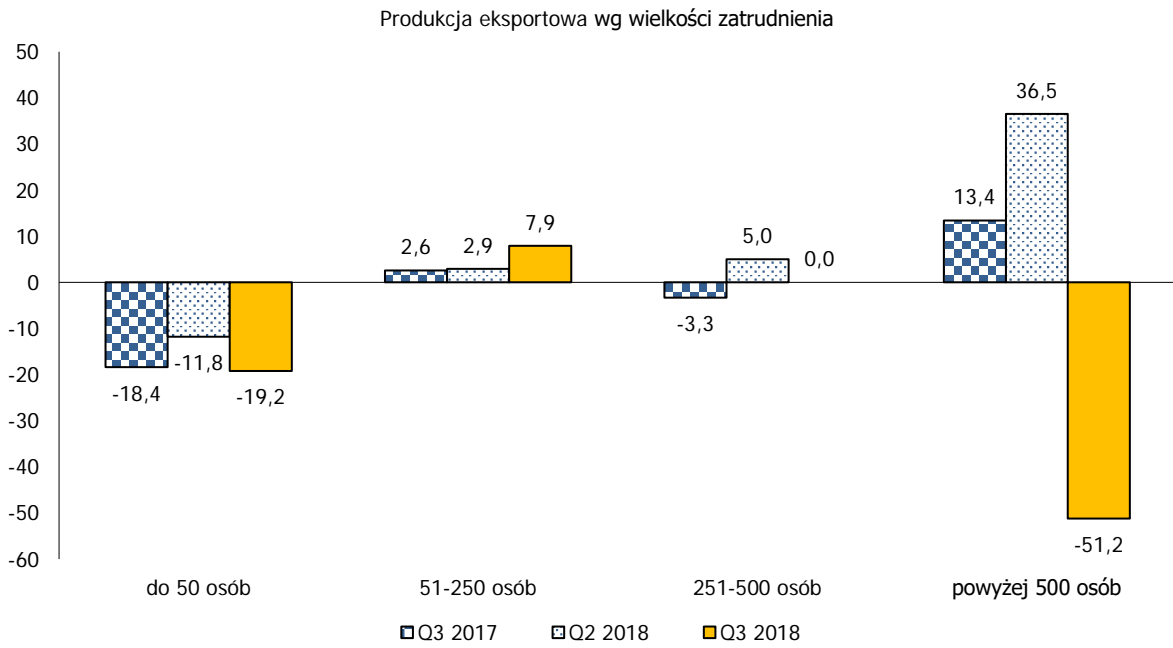

PRODUKCJA NA EKSPORT

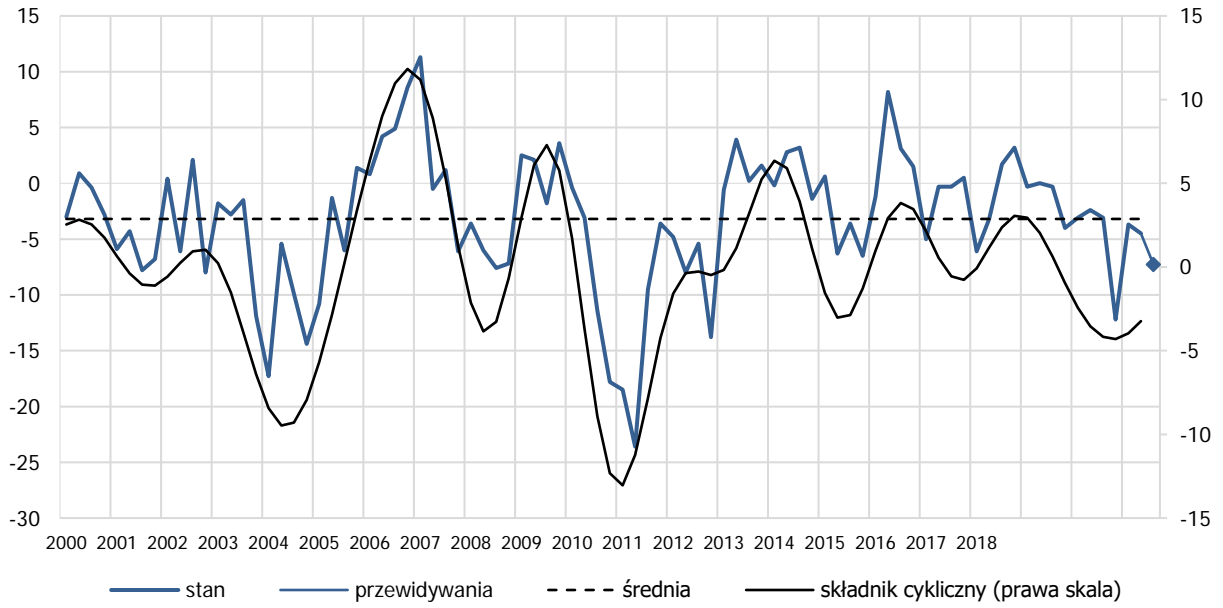

	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
wzrost	17,2	19,0	16,6	20,1	15,6	14,1
brak zmiany	65,3	61,9	65,3	66,2	62,5	69,7
spadek	17,5	19,0	18,1	13,8	21,9	16,2
saldo (1.-3.)	-0,2	0,0	-1,5	6,3	-6,3	-2,2

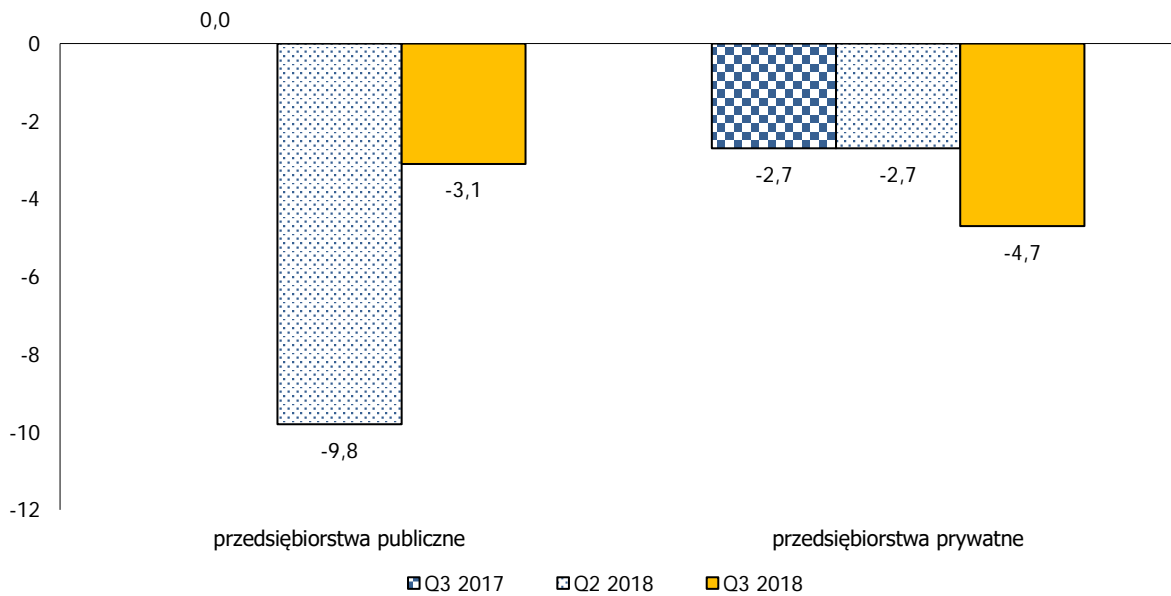

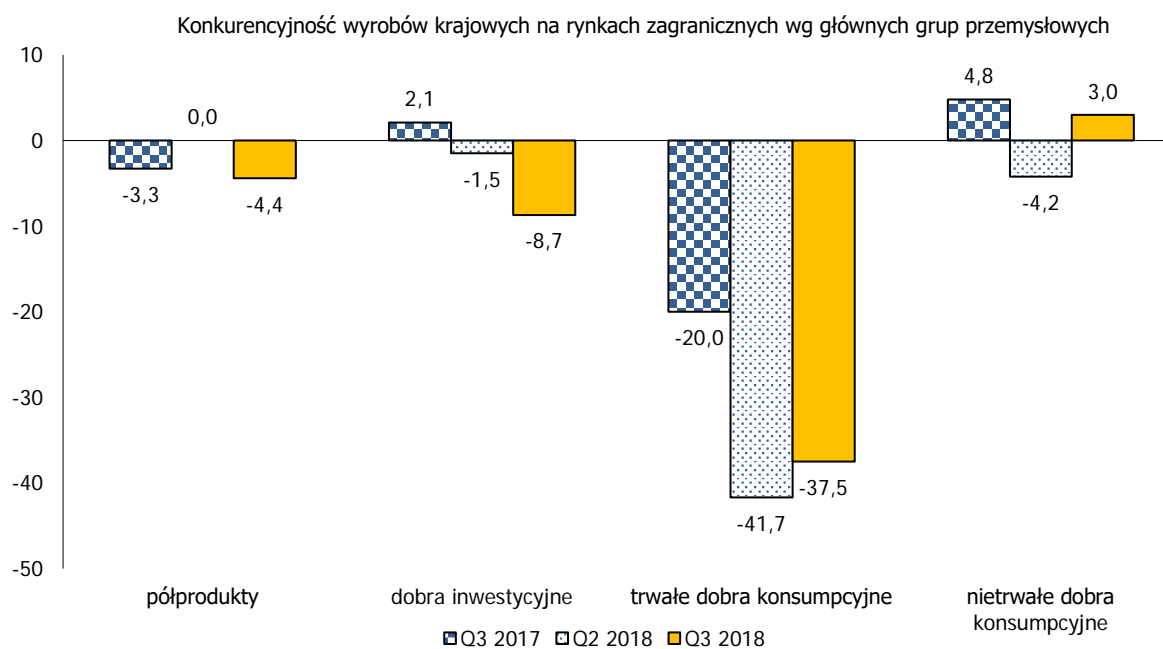
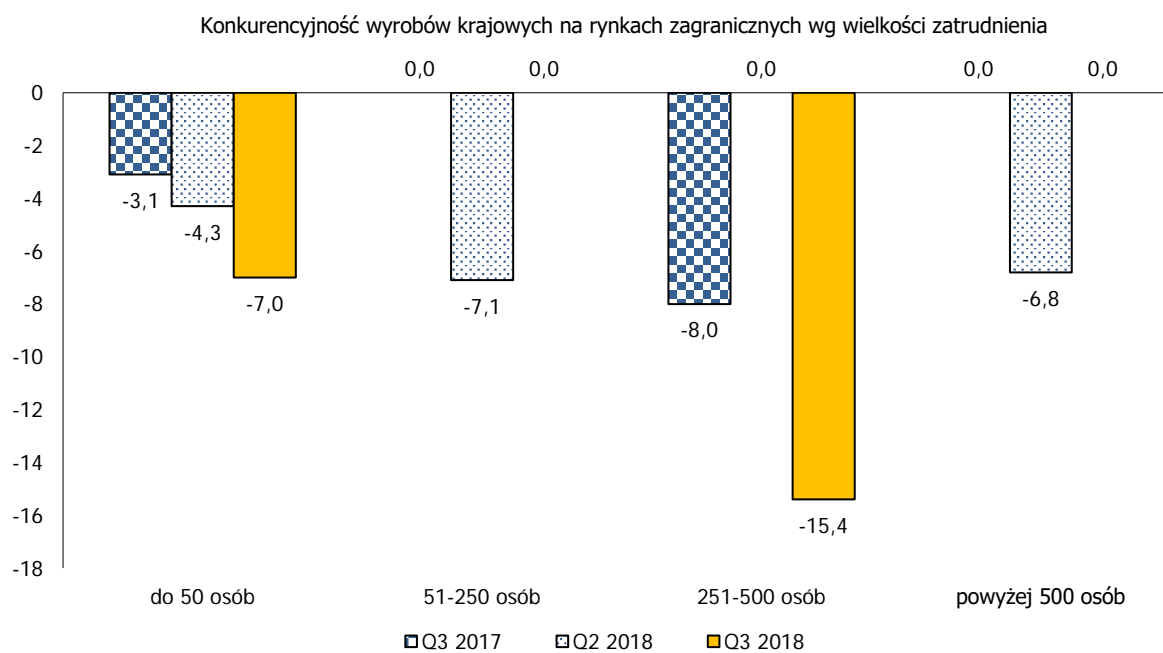
KONKURENCYJNOŚĆ WYROBÓW KRAJOWYCH NA RYNKACH ZAGRANICZNYCH

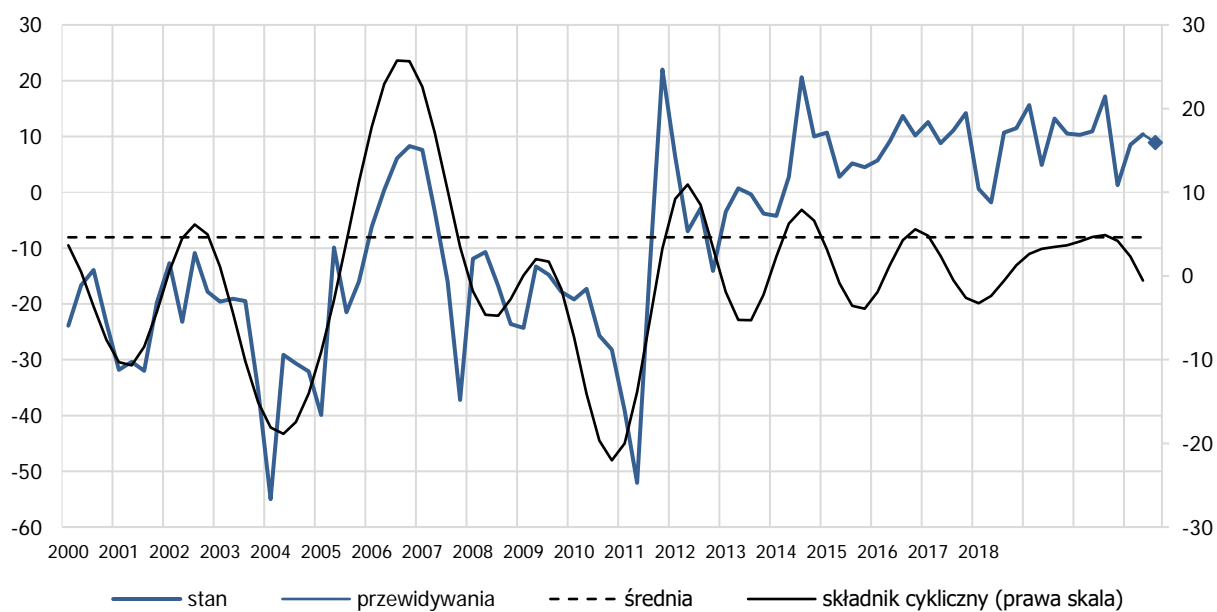
	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
wzrost	5,7	8,8	4,0	6,3	11,0	8,2
brak zmiany	86,2	79,4	79,9	83,7	73,6	76,3
spadek	8,1	11,9	16,2	10,0	15,4	15,5
trudno ocenić	36,9	38,1	43,2	33,9	43,9	53,0
saldo (1.-3.)	-2,4	-3,1	-12,2	-3,7	-4,5	-7,3

Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg sektorów własnościowych

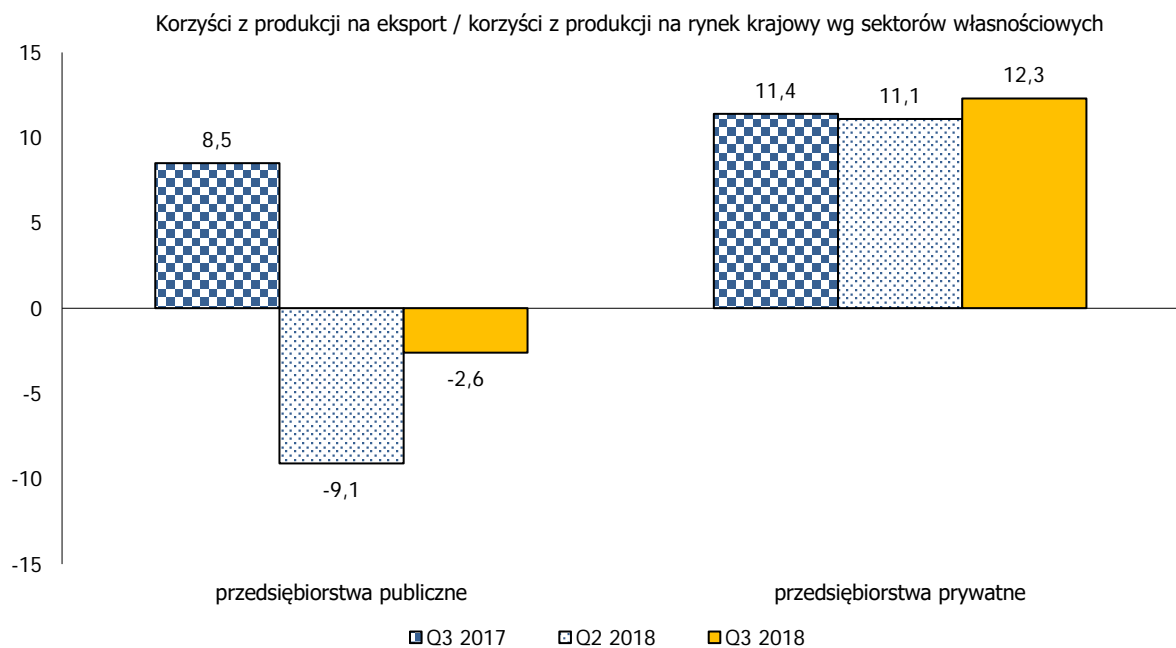

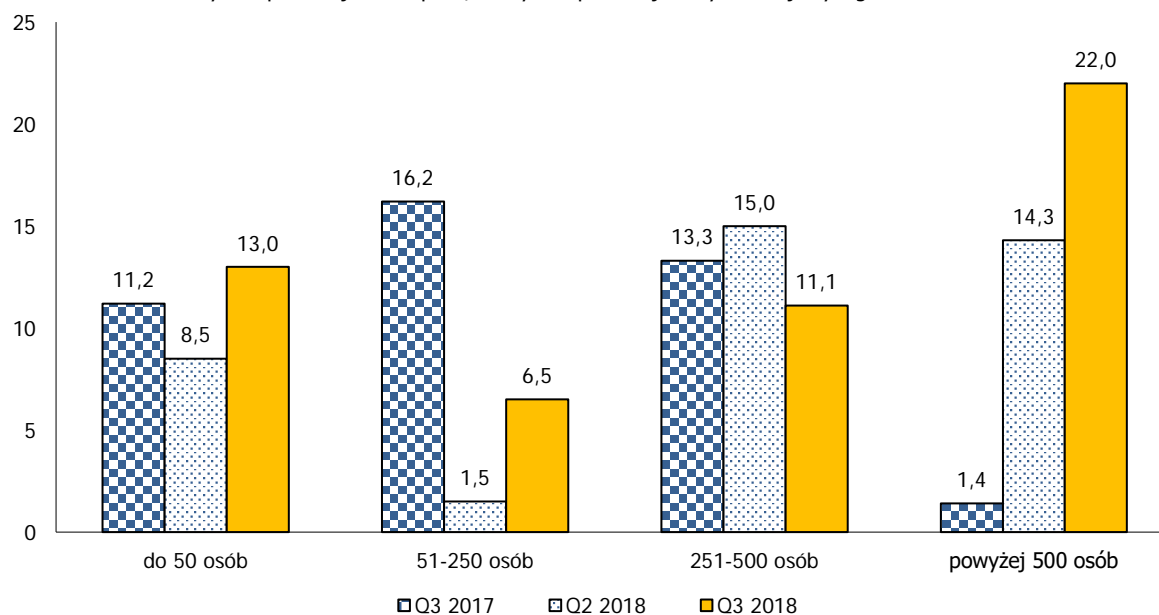
KORZYŚCI Z PRODUKCJI NA EKSPORT W STOSUNKU DO KORZYŚCI Z PRODUKCJI NA RYNEK KRAJOWY

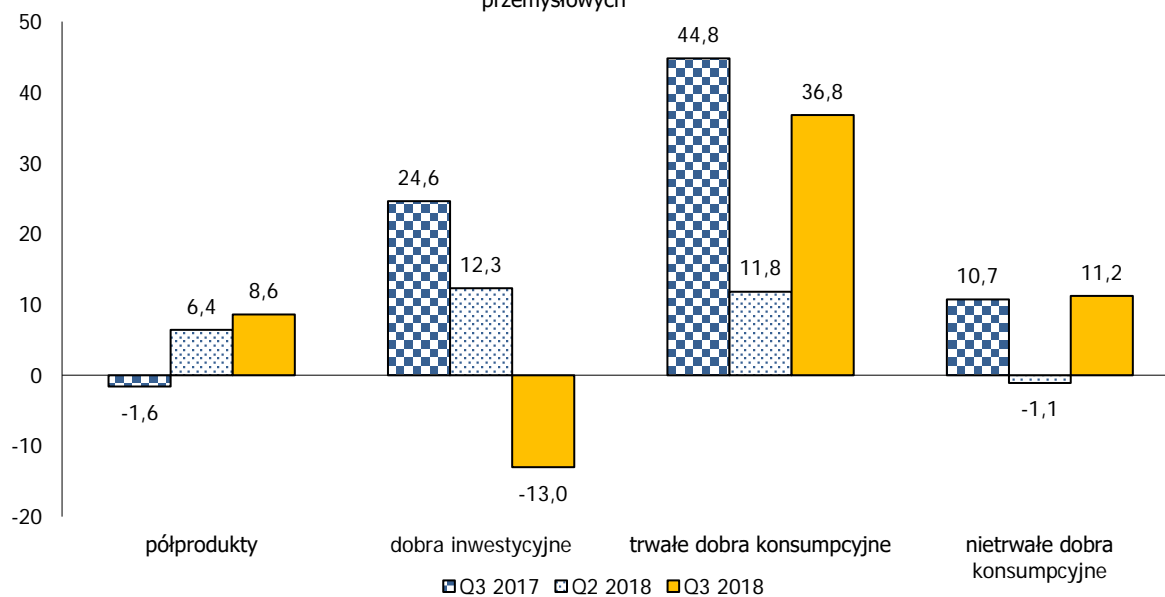
	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
wzrost	30,9	33,3	25,3	28,8	29,4	29,3
brak zmiany	49,2	50,5	50,8	51,0	51,6	50,3
spadek	20,0	16,2	24,0	20,2	19,0	20,4
saldo (1.-3.)	10,9	17,2	1,3	8,5	10,4	8,9

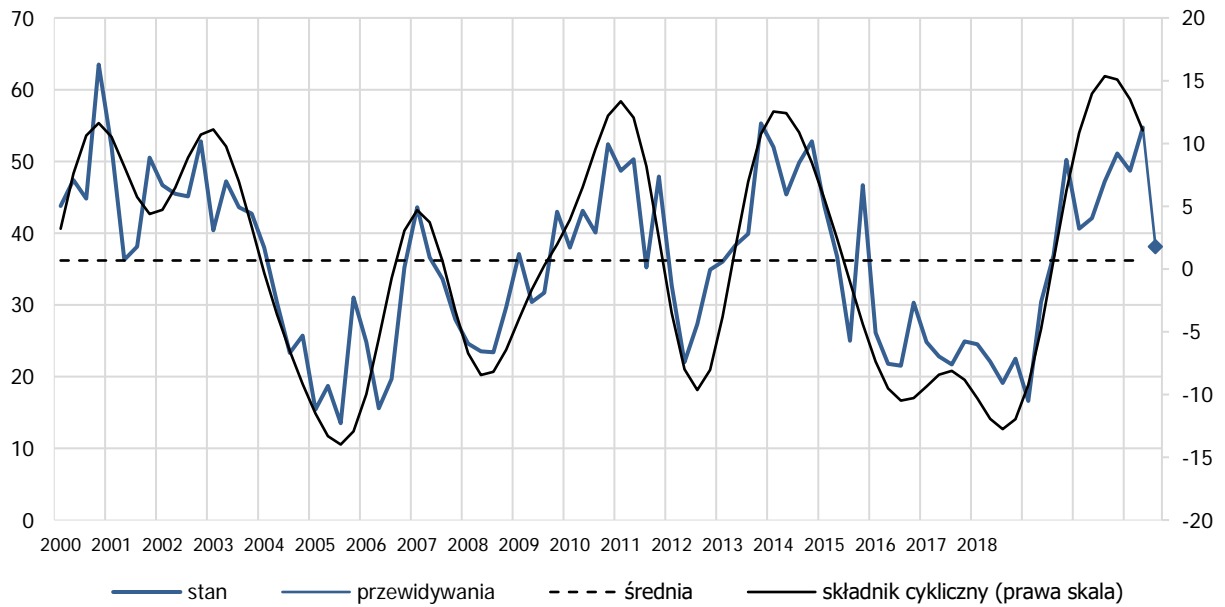
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg wielkości zatrudnienia

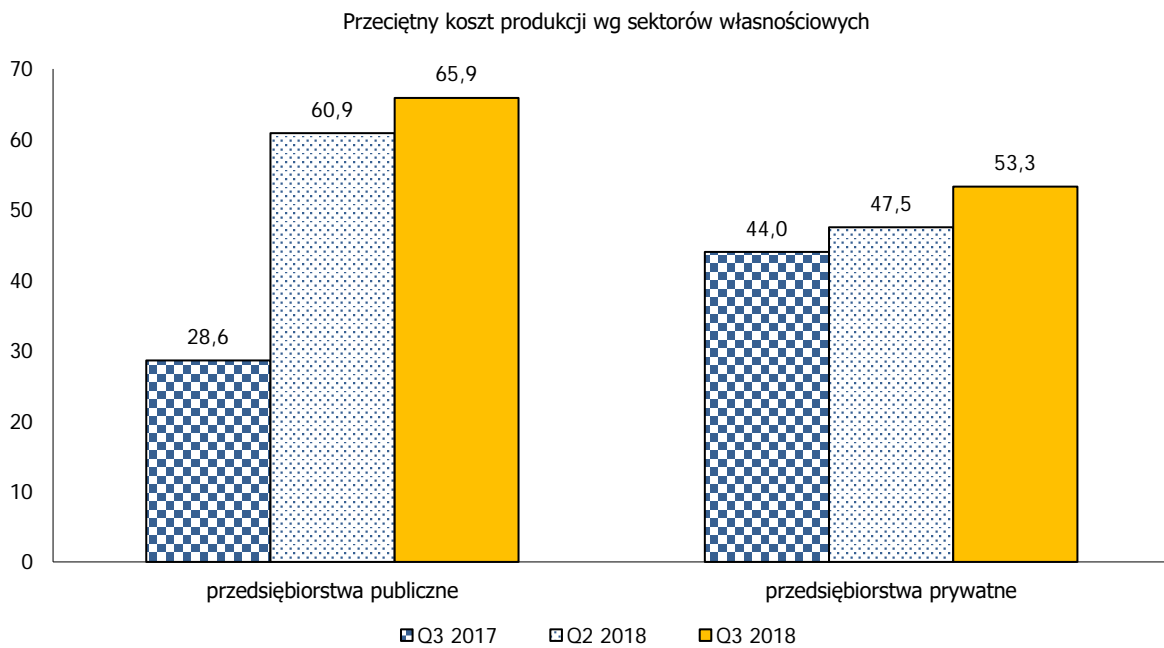
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg głównych grup przemysłowych

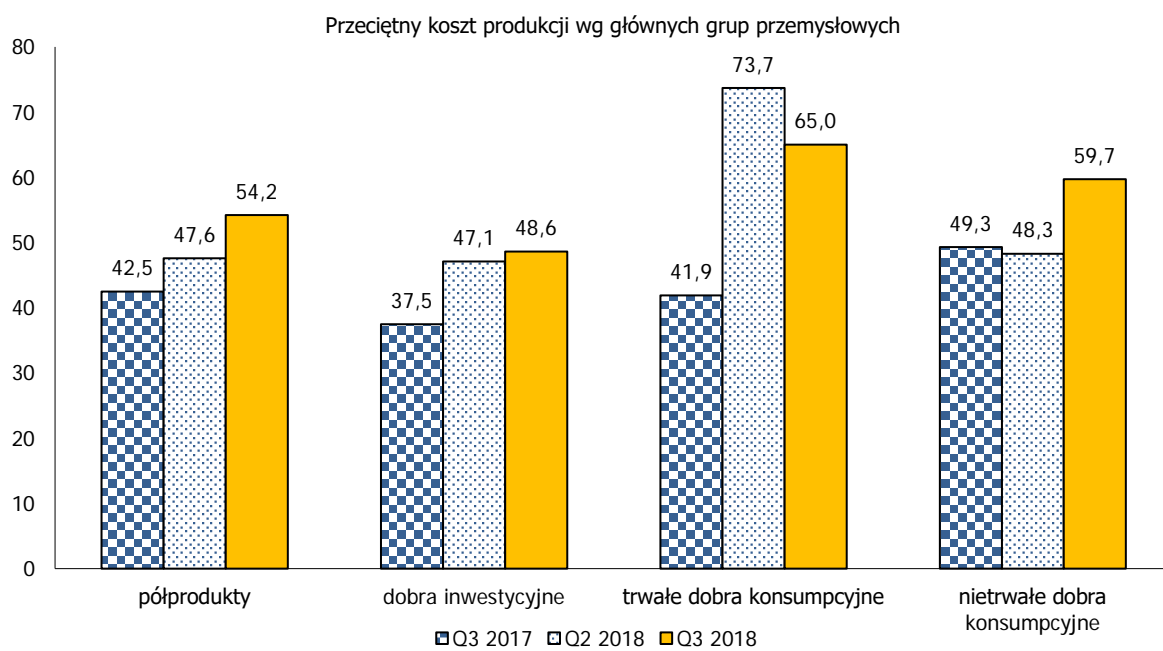
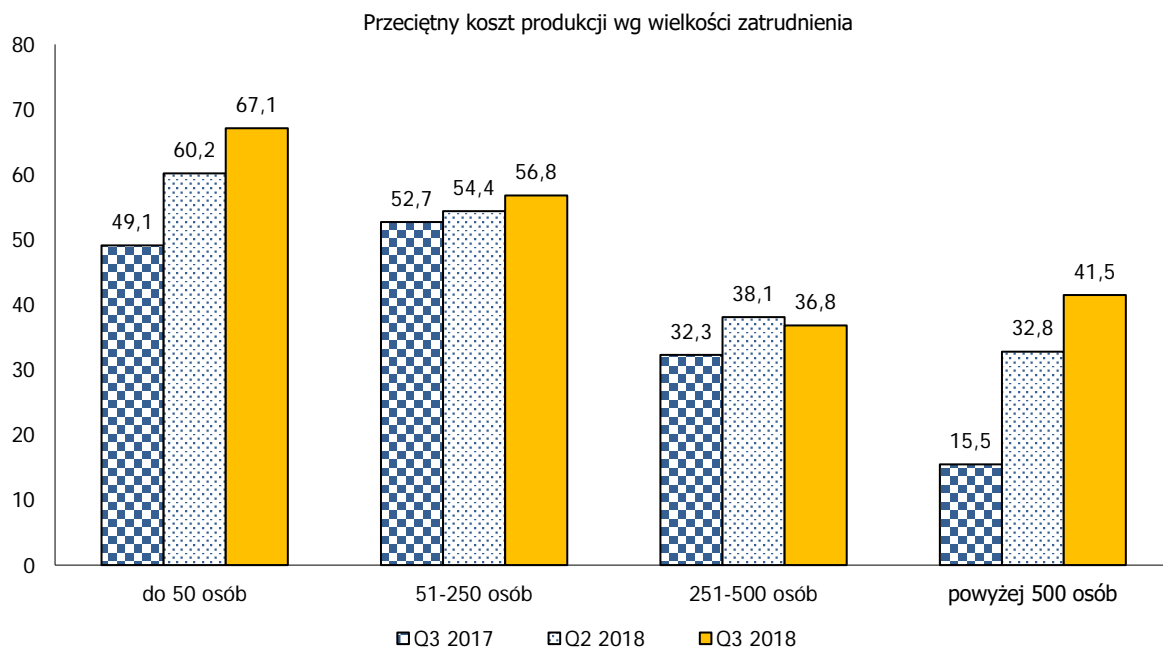

PRZECIĘTNY KOSZT PRODUKCJI

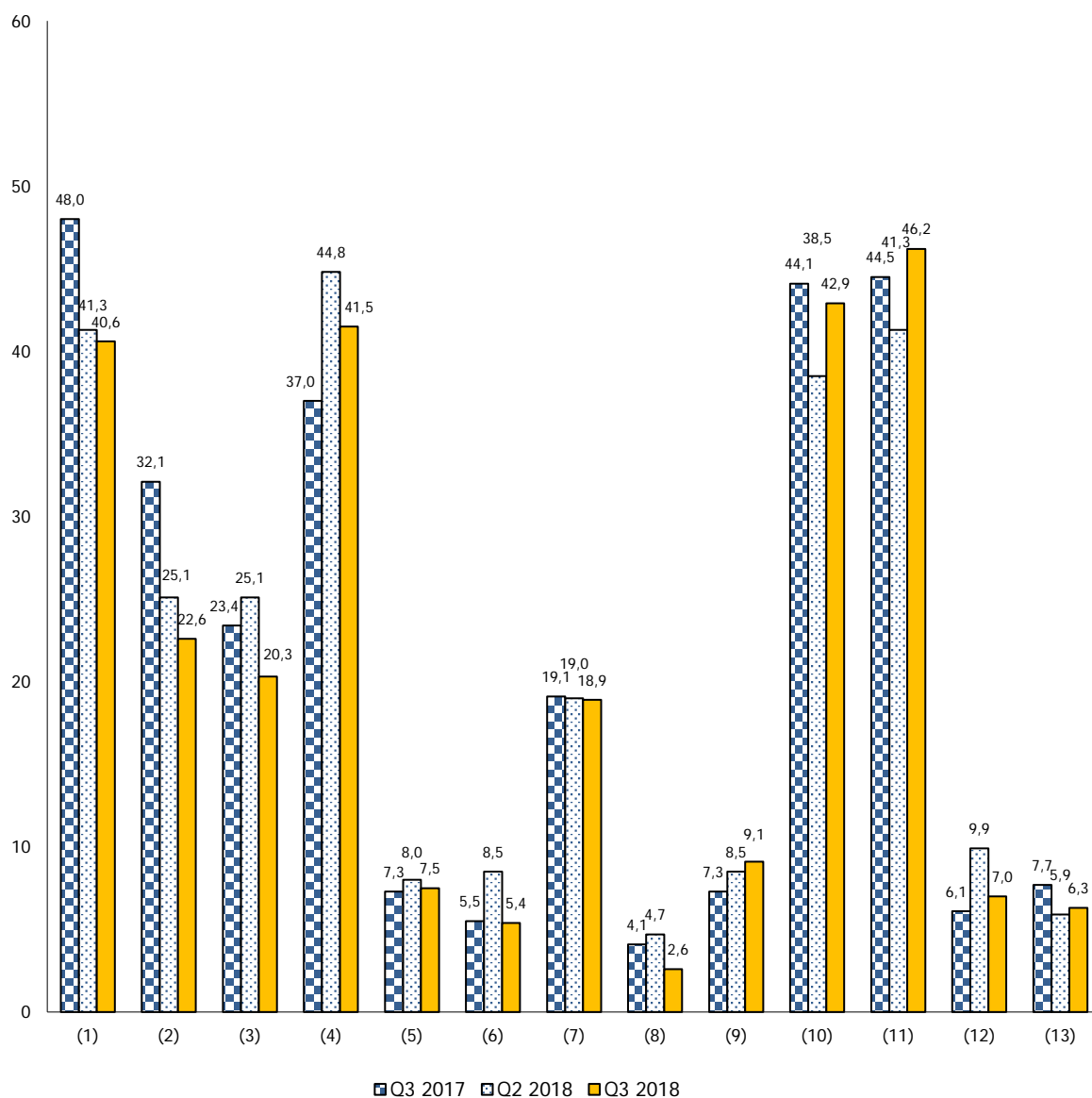

	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	przewidywania
wzrost	47,9	50,7	57,2	54,9	58,0	43,3
brak zmiany	46,3	45,7	36,8	38,9	38,6	51,6
spadek	5,8	3,6	6,0	6,2	3,4	5,2
saldo (1.-3.)	42,1	47,2	51,1	48,7	54,7	38,1

BARIERY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) niedostateczny popyt krajowy
- (2) niedostateczny popyt zagraniczny
- (3) konkurencyjny import
- (4) brak wykwalifikowanej siły roboczej
- (5) niedostateczne wyposażenie
- (6) brak surowców i materiałów
- (7) niska płynność finansowa
- (8) niska dostępność kredytu
- (9) niekorzystne warunki kredytowe
- (10) niestabilność przepisów prawnych
- (11) obciążenia podatkowe
- (12) inne
- (13) nie występują